

MEIE TERJERID

NR 10. DETSEMBER 2019

SÄRAV VETERAN MISSY

lk 8

Janne Orro, lk 4

Tagasivaade
reisijaloole, lk 18

West highlandi
terjer, lk 28

ADVANCE

ADVANCE veterinaarse toitumise eksperdina
jagab oma toitumisalaseid teadmisi Teile,
et saaksite leida igal ajal **oma koera ja kassi**
vajadustele parimaid lahendusi

ACTIVE DEFENSE

✓ **SCIENTIFICALLY PROVEN**
Immunoglobulins & Polyphenols

ACTIVE
IMMUNOGLOBULINS

NATURAL
POLYPHENOLS

Turustaja:
Nostrem Pet OÜ, Töökoja 7, Tallinn
Tel +372 6418708
www.nostrem.ee

Vaata rohkem: www.advance.com

TOIMETAJAVEERG

Esimene väike juubel on kätte jõudnud ja ajakirja kümnes number päevavalgust näinud. Suuremad ja väiksemad lood on jälle ritta seatud lootuses, et see meie lugejale ikka huvi pakub. Seekord viib persoonilugu meid kokku veterinaari, koolitaja ja koerakasvataja Janne Orroga, kes naudib elu tõelises lillemeres – lisaks imelisele koduaiale on tema kollektsioonis üle 100 orhidee sordi, mis on läbivaks teemaks ka meie loos.

Kaanelugu annab ülevaate südikast austraalia terjerist Missyst, kelle kaheteistkümnest eluaastast on nii mõndagi pajatada. Tubli veterinaar Heli Säre jätkab meile vajaliku teabe jagamist – seekord vereanalüüside tõlgendamisest. Tegus veterinaar Jelena Jegorova toob välja herpesest tingitud ohtusid.

Põnev reisilugu saab järje – Nelli Privalova seiklused jätkuvad ja nüüd on temaga koos pildil ka bullterjerid. Oma pesakonna lood räägivad meile kasvatajad Leena Hurt ja Jekaterina Arnon. Lähemalt tutvustame üsna laialdaselt levinud west highlandi terjerit. Ajaloolise ülevaate bedlingtoni terjerist teeb Rita Annus ja sellega saab ring täis – kõik Eestis esindatud terjerid on ajakirjas suuremal või vähemal määral kajastust leidnud.

Viimane poolaasta on olnud muutuste aeg meie ühingus. Ajakirja toimetusest on lahkunud toimetaja Aivi Kabur – teeme talle kummarduse ja edastame tänusõnad tehtud koostöö eest. Eesti Terjeriühingu juhatus jätkab järgmises koosseisus: Margot Oder, Anne-Lii Sild, Anneli Tammik ja uustulnukana Margit Väik-Ader. Järgmisel aastal keskendume rohkem teadmiste täiendamisele ja pakume välja koolitusi, mis võiks huvi pakkuda.

Järgmine ETÜ erinäitus toimub 15.02.2020. Registreerimine on avatud ja rohke osavõtt oodatud.

Ootame endiselt vihjeid, mis võiks viia põnevate lugudeni ja need tuleb saata e-mailile: toimetus@terrier.ee

Täname meie koostööpartnereid: Advance, Norna, MyPet, Vilde Loomakliinik, dr. Heli Säre, Juha Kares.

Soovime teile südamesoojust jõuluajaks ja ikka tegusat uut koera-aastat!

Ajakirja toimetus

Trükkija: Printon AS. Tiraaž 500 tk.

AJAKIRJA TOIMETUS:

Peatoimetaja: Anne-Lii Sild

Toimetaja: Rita Annus

Kujundaja: Mihhail Knut

Fotograaf: Margot Oder

JANNE ORRO – TEGUS NAINE, KES OSKAB ELADA KA ENDALE

Foto: Peeter Paasmäe

On tänuväärne oskus kontrollida oma tööd, rohkeid ühiskondlikke tegemisi ja oma kennelit nii, et jääb aega ka elamiseks. Tundub, et Janne seda oskab – tema hobid on aiapidamine ja lillekasvatus, mis tasakaalustavad pingelisi päevi kliinikus ja koolitaja rollis.

Paphiopedilum Pinocchio ja *Paphiopedilum Ameerika* hübriid

Janne on pärit maalt ja nende peres on kogu aeg loomi peetud. Samuti on peetud kassi, aga koera ei olnud neil üsna pikka aega. „Enne keskkooli minekut tuli ida-euroopa lambakoer, kes oli õnneks super hea iseloomuga ja temaga ei pidanud kuigi palju tegema, oli ilma erilise kasvatuseta“, meenutab Janne oma esimest koera.

Kuigi noore Janne peres polnud ühtegi veterinaari, teadis tüdruk juba enne keskkooli lõppu, et temast saab loomaarst. Ta lõpetasin gümnaasiumi just sellel päeval, kui tuli eesti kroon. Seega on ta näinud nõukogude aega, uue aja tulekut ja sellega seonduvaid muutusi põllumajanduses. „Kui kooli läksin, ei kujutanud ma ette, et minust saab väikeloomadega tegelev loomaarst.

Janne (neiupõlvenimega Sikk) tudengiaeg

Õpingute jooksul ajad muutusid ja see sai ainuvõimalikuks otsuseks“, räägib loomatohter, kes lõpetas ülikooli aastal 1997 ja on nüüdseks olnud üldarst üle 20 aasta.

Töölase karjääri jooksul on Janne näinud ka müügitöö poolt ja ta teeb põgusa tagasivaate: „Aastatel 1997 – 2000 olin väikeloomaarst ja siis läksin seitsmeks aastaks Dimela (nüüdse nimega Dimedium) firmasse tööle. Väikeste laste kõrvalt ongi lihtsam olla kontoritöötaja ja tänu sellele lahenes pereelu sujuvamalt. Seejärel tegin oma kliiniku, sest igav hakkas.“

Jack russell'i terjerid on Jannel 2005-st aastast alates ja esimene koer Milvi on praegu 15-aastane. „Ta on teisest Eestis sündinud jack russell'i pesakonnast ja ema Evi oli Eestis

esimene tõutunnistusega jack russell`i terjer - suhteliselt ajalooline ajalugu juba“, selgitab Janne Milvi tausta ja just tema esimesest pesakonnast sai alguse Oruallika kennel, kus praeguseks on sündinud 9 pesakonda.

Milvi 2-aastane

Koos veterinaaride Kadi Viitmaa ja Elo Võõsaga loodud Eesti Jack Russell`i Terjerite Tõuühingut peab Janne väga tugevaks tõuühinguks: „Oleme tohutult rõhku pannud tervisele. Esimesed aretusnõuded said tehtud just selle mõttega, et pöörame palju tähelepanu tervisele, mistõttu tekib vahel väike vastuolu nendega, kes panustavad põhiliselt välimikule“.

Jack Russell terjerite erinäitus 2015 Foto: Martti Vaidla

„Läksin 2006 aastal näitusele sellepärast, et Kadi ütles - tuleb minna. Ma ei teadnud näitustest mitte midagi. Milvi sai terjerite erinäitusel parima Eestis sündinud kutsika eripreemia, mis motiveeris õudsalt hästi. Hedi Kummi must terjer oli teine. Hedi ju vana näitusehai! Aja jooksul on selle auhinna väärtus tugevalt tõusnud“ räägib Janne ajast, mil tõukoeramaailm talle üsna võõras oli. Nüüdseks on aga selge, et aretuse juures on

näitustel oluline roll ja see situatsioon räägib koerast ja tema isikuomadustest väga palju.

Kasutusomadustele on samuti palju panustatud kuigi Eestis on jahil käivaid jack russell`i terjereid üsna vähe ja Janne pajatab: „Olen ise käinud urukatseid ja ka jälge tegemas, mis pole jack russell`itele päris omane töökatse. Paratamatult on tõud muutumises ja ka jack russell`i terjer on muutunud pehmema iseloomuga seltsikoeraks, sest vajadus sellise koera järele on suurem kui jahikoera järele. Kuhu need heade tööomadustega koerad panna? Olen ühingu statistikat pidanud nii töökatsete kui tervise kohta ja arvan, et oleme tublid“.

Dendrobium farmeri ja Kuldking (Kentucky)

Janne Orro on kuus aastat olnud Eesti Väikeloomade Seltsi president, kümme aastat EKL-i aretustoimkonnas, mis nüüd on teadusnõukoguga koos, mitu aastat FCI aretuskomisjonis ja ta on ka tunnustatud koolitaja. Aretuse teema on talle väga südamelähedane: „Ma ei pea ennast tohutuks aretajaks, aga see teema huvitab mind üldisemalt isegi rohkem - kõike ei pea oma naha peal läbi tegema. Eesti kasvatajad juhivad paljuski Skandinaaviast ja see on hea – ollakse kriitilised tervise osas, tööomaduste osas ja see on positiivne. Ka põhjamaades on omad probleemid – kohati minnakse asjadega üle võlli – ongi õigem vaadata kõrvalt ja kõiki rumalusi ise mitte teha“.

Elu on Jannele õpetanud, et aretuskoera väga olulised omadused on need, mida teab ainult kasvataja: „Kuidas emase jooksuaeg kulgeb, kuidas sa teda paaritada saad, kuidas ta poegib, kuidas kutsikaid hooldab - sellest ei tea keegi teine midagi ja see ei paista kuskil välja.“

PERSOONILUGU

Emaskoera omadused ja nende roll aretustöös on väga suur ja seda kõike teab ainult kasvataja“.

Sellel aastal on Oruallika kennelis üks russell'i pesakond plaanis. „Eelkõige jälgin terviseandmeid ja otsin liine, kus oleks vähe katarakti riski – seda jälgin hoolega. Pole julgenud võtta isast Lätist, Leedust ja Venemaalt, kuna seal pole terviseuuringute taust teada“, räägib Janne, kes on seni aretuses kasutanud Eesti ja Soome isaseid.

Foto: Peeter Paasmäe

See terjeritõug on populaarne ja kodude leidmisega pole suuremaid raskusi. „Olen ise olnud kaasomanik ja andnud koeri kaasomandisse, sellega pole halbu kogemusi olnud. Kui tekib aretust välistav terviseprobleem või mõnel muul põhjusel ei osutu koer aretuskõlblikuks, on see lihtsalt kaasomaniku boonuse. Kaasomanikuga peavad inimlikul tasandil head suhted olema“ räägib Janne ja lisab, et põhilised kutsikaostjad on esimese koera võtjad või endised töökoera omanikud, kes ei viitsi enam suurt koera pidada.

Lisaks terjeritele on Jannel üks welsh corgi cardigan. „Corgi mõte oli mitu aastat. Kolleegil oli pesakond, otsis kaasomanikku – sulle annaks küll ja nii ta läkski, nüüd on Suusi juba 8-aastane. Ta on mulle hoopis rohkem õpetanud kui kõik need terjerid kokku. Karjakoer on karjakoer. Tema pidev vajadus kontrollida ja karjatada on

hoopis teistmoodi kui terjeritel. Aretuses ei ole kasutanud. Ma pole suuteline mitmes tõus nii sügavuti minema, et ma ise seda aretust teha tahaksin. Ma tahan ka muud elu elada, mul pole ainult koerad. Ma püüan seda asja kontrolli all hoida“ räägib naine, kes naudib looduse ilu ja orhideede võlu enda ümber.

Lisaks põhitööle kliinikus töötab Janne veel osalise koormusega varjupaigas ja peab tõdema, et tal on kodus üks varjupaigast võetud teadmata päritoluga vana ida-euroopa lambakoer. „See on üks leitud koer, kellel puudus teiste koertega koos elamise kogemus. Kui seda koera nägin, siis tundsin kohe, et see on see koer, kellega ma võin riskida ja ta endale koju tuua“, kiidab Janne koera, kes on ainult inimesele orienteeritud ja väga hästi kohanenud.

Doritaenopsis Abed-Nego Penny ja Coelogyne Linda Buckley
Fotod: Peeter Paasmäe

Janne aastate jooksul kasvanud hobid on aiapidamine ja orhideed – viimaseid on tal 120 ringis. „Pidada tuleb selliseid liike, mis saavad sinu tingimustes hakkama ja valida sorte, mis peavad hästi vastu. Väldin sorte, mis tahavad väga sooja, sest meil on ahjuküttega maja. Valgust saab alati juurde anda, kasutan üsna palju lisavalgustust. Sama mis koertega – tuleb valida neid tõuge, millega hakkama saad!“, leiab Janne oma hobide juures ühiseid jooni.

Janne Orro Loomakliinikul läheb hästi, kuigi loomaarstide puudus on igal pool. Eeliseks peab ta seda, et veterinaare koolitatakse Tartus ja kindel hulk inimesi tahab alati Tartusse jääda. „Sel kevadel oli mul väga raske hetk, kus aastaga jäi erinevatel põhjustel viiest arstist järele kaks. Töötajate leidmine pole lihtne. Nüüd on meil vähemalt abiliste kool olemas ja sealt tuleb töötajaid mingil määral peale“, räägib kliiniku juht, kes peab loomaarsti abilise

tööd raskeks ja usub, et paljud loobuvad lihtsalt seetõttu, et ei tule tööga toime.

Milvi 15-aastane

Kuigi corgi Suusi on Jannele väga palju õpetanud, on Janne aja jooksul aru saanud, et ta on ikka terjeri-inimene. „Ma pole mõelnud, et võtta mingi muu terjer veel juurde, aga hästi põnevad tunduvad sellised vanad väikesearvulised väljasuremise ohus olevad ajaloolised tõud nagu iiri glen of imaali terjer jt. Juurde võtmise plaani mul pole. Milvi on praegu 15, tema ema elas peaaegu 18-aastaseks. Nii pikaealiste tõugude puhul pole mõtet koeri kokku koguda“, jääb Janne enesele kindlaks.

Janne ja koerad Foto: Peeter Paasmäe

Soovime Jannele tublisid ja terveid terjereid ning palju õitsvaid orhideesid!

Anne-Lii Sild

Pildid Janne Orro erakogust, foto kaanel: Peeter Paasmäe

Janne aed - hostade valik

AUSTRALIA TERJER TRUOZZY'S HAND IN HAND - SÄRAV VETERAN MISSY

BALT CH BALT J CH BALT Vet CH BALT VetW16
BALTERW12 BALTERVetW15 BLR CH BLR JCH C.I.B
EST CH EST JCH EST VetCH EST VetW16 EST VetW17
EST VetW19 ESTJW08 ESTW17 ESTW19 FIN CH LTU
CH LTU JCH LTU W12 LTU Vet CH LTU VetW17 LVA
CH LVA CLW15 LVA JCH LVA Vet CH LVA VetW16
POL CL VetW18 POL Vet CH ROU CIW15 ROU Vet CH
RUS CH RUS JCH SWE CH TLN VetW17 TLN VetW18
TLN VetW19 TLN VetWCup18 TLN VetWCup19 VDH
CH

Eesti esimene austraalia terjerist aretusemane Truozzy's Hand In Hand „Missy“ jõudis Eestisse aastal 2007 Soomest. Praeguseks 12,5 -aastaseks saanud vanaproua jätkab südikalt näituseringis ja kennelis Armirelli kasvab trobikond tema järglaste järglasi, kelle üle kasvataja Anne-Lii võib uhkust tunda.

Eestis eelnevalt tundmatu tõuga pole kasvatajal kuigi lihtne alustada. Millest selline tõu valik ja kuidas Missy Eestisse jõudis? Oma lõuna-vene lambakoeraga 2006. aastal Soome Võitja näitusel olles torkas terjerite lõpuringis silma uskumatult võluv paar. Asja lähemal uurimisel osutus koer austraalia terjeriks ja minu hing oli koheselt müüdnud. Kutsika otsingud võtsid aega lugematuid kuid, sest tundmatule eestlasele suuremad kalad ei vastanud ja väiksematest polnud ma ise eriti huvitatud. Lõpuks saime kokkuleppele Truozzy kasvataja Anne Moilaneniga, kes on tänini mulle aussie-maalimas parimaks sõbraks ja mentoriks. Peagi sai Anne pesakonnast koos Katrin Auseriga välja valitud emane kutsikas. Kodus ootasid teda ees pikakarvaline taks Marta ja lõuna-vene lambakoer Päntsü.

Kuidas sai Missyst näitusekoer ja millised on olnud saavutused? Kui Missy meile saabus, käisime Päntsuga palju näitustel ja nii sai mõlema koeraga Euroopas ringi reisitud, edaspidi ka Missy järglasi kaasatud. Missy tulemused olid alati head, koer ise väga motiveeritud ja uuteks etteasteks alati valmis. Pigem tuli minul järjest rohkem õppida, et tõugu hästi esitleda ja kasukat korrektselt ette valmistada. Saavutusi näitab pikk tiitlite rida ja sära eaka koera silmades.

Missyl on olnud kaks pesakonda. Esimene paaritus toimus Soomes, teine tollel ajal rangelt turvatud Inglismaal. Kuidas see juhtus, et Missy aretustegevuse käigus Inglismaale sattus? Paljude näituseriside loetellu jääb ka 2 Inglismaa reisi, kus aastatel 2009 ja 2010 tegi Missy suurepärase tulemuse, olles Birminghamis maailmakuulsal Crufts'il parim emane (esimesel aastal parim emane 2). Nii need kontaktid tekkisid ja meil õnnestus Missyt paaritada Inglismaa tipp-isasega väga nimekast Millvalley kennelist. Selleks aga pidi Missy ette võtma lennureisi Londonisse,

veetma Inglismaal 2 kuud ja kui paaritus tehtud, siis lennutati ta tagasi Eestisse. Tulemuseks oli 7 kutsikat, kellest mitmed leidsid tee välismaale (Inglismaale, USA-sse ja Soome), kuna meil polnud häid kodusid tundmatule tõule tollel ajal kuigi kerge leida. Nüüd võin pigem ootejärjekorda „nautida“.

Missy on üsna mitmekülgne tegelane. Mida on temaga veel saanud harrastada?

Kindlasti algab kõik kuulekusest ja rohked sõnakuulelikkuse trennid Sirje Vetsi juures suunasid järgmiste sammudeni. Minu sportlasehing viis meid agility trenni – Missy ülihea kontakti tõttu on teda lihtne treenida ja

Livia Kask

tulemusedki hakkasid tulema, kuid asi takerdus minu traumade taha ja pidime leidma lihtsama väljundi, milleks olid trikitrennid „Koeruses“ Krista Laaneti juhendamisel. Missyle meeldib kõik, mis iganes perenaine talle välja pakub. Ka ujumises annab ta noortele silmad ette ja näiteks käsu peale sillalt vette hüppamine pole talle probleemiks.

Millise iseloomuga koer Missy on? Missy tunneb oma väärtust ja on ausside ringis pisut dominantse loomuga. Kui koerad meil külas käivad, teeb ta esimese asjana selgeks, kes on majas koerperemees ja siis kulgeb kõik juba rahumeelselt edasi. Ta on aktiivne, rõõmsameelne, terane ja motiveeritud koos töötama. Pererahva suhtes on ta lojaalne ja kuulekas, alati valmis kõiges kaasa lööma.

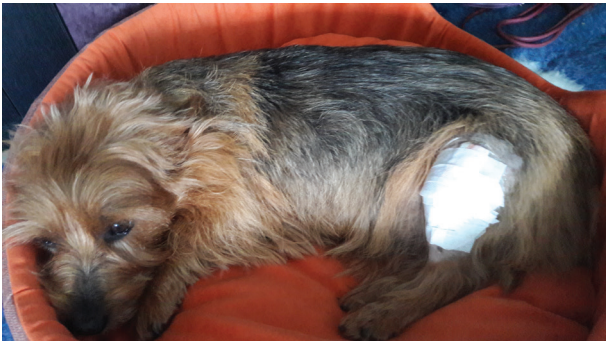
Osaleda võib ta sügisestel aiatöödel ja metsamatkadel, assisteerida perenaist pliidi ääres ja ka saunalaval. Aga kõige olulisem on, et õigel ajal autosse saaks ja kuhu iganes kaasa pääseks – autosõit meeldib talle väga. Missyga koos on vuratud tuhandeid kilomeetreid nii põhjamaades, kui Kesk-Euroopas – on mida meenutada.

Milliseid raskusi või tagasilööke on Missyga ette tulnud? Mõneastase pausi järel alustasime näituseringis uue hooga veteraniklassis, st. 8 aasta vanusena. Vanemas eas on tema vitaalsus,

TERJERILUGU

rõõmsameelsus ja mängulisus eriti silmatorkav ja edu on üsna peadpööriv olnud. Poolteist aastat tagasi juhtus tal õues koertega hullates põlvetrauma – ristatsidemete ja meniski rebend, mis tähendas tugevat valu ja lonkamist.

Vaatamata kõrgele eale, oli minu otsus ühene – koer pidi saama parimat võimalikku ravi ja seda ta ka EriVeti kliinikus sai. Operatsioonile järgnes taastusravi, millega me ise kodus usinasti tegelesime ning kahe kuu möödudes oli longe

unustatud ning vaatamata defektile kasukas, oli südi veteran võidukalt näituseringis tagasi.

Millised on olnud kõige magusamad võidud? Traumast toibumise järgselt on Missyl olnud palju häid saavutusi. Tema kirk näituseringi pääseda on lausa hämmastav ja vaieldamatult naudib ta seal esinemist. Möödunud aastal Poola Terjeriklubi erinäitusel tuli Missy BIS 1 veteraniks ja oli Best In Show 2 võitja!

Millised on teie edasised plaanid? Missy on rahuliku vanaduspõlve õigusega välja teeninud, aga arvestades tema särtsakat loomust ja erilist indu näituseringis esinemiseda, laseme tal jätkata seni, kuni vanaproua sellest rõõmu tunneb.

*Ajakirja toimetus
Pildid Armirelli erakogust*

Boora

Terru

Mirro

Sunny

Tralla

Pepe

Juula

Johnny

Rafa

Missy

KUIDAS LEINAVAT KOERA AIDATA

Paraku on nii, et iga elu saab kord otsa ja kõik me peame valusate kaotustega toime tulema. On üldtuntud tõde, et koerad leinavad oma peremeest, teisi pereliikmeid ja on stressis ka siis, kui neid maha jäetakse. Vähem teada on aga see, et samamoodi leinavad koerad oma kaaslasi, olgu see siis koer, kass või mõni muu lemmikloom, kellega koos on peres elatud. TASUB TEADA, kuidas koera leina märgata ja kuidas talle raskes olukorras toeks olla.

Pole kahtlustki, et meie koertel on emotsioonid. Vaatamata sellele, et meil puudub koeraga verbaalne side, on igale koeraomanikule selgelt mõistetav tema koera rõõm, kurbus, hirm, viha ja erutus, mis väljenduvad hästiloetavas kehakeeles. Kuigi selles vallas leidub skeptikuid, on mitmed koerte käitumisspetsialistide poolt läbi viidud uurimustööd tõestanud, et koerad leinavad. TASUB TEADA, milliseid käitumismustreid tuleks selles olukorras oodata.

Koerte käitumine leina korral

- kõige sagedamini käivad koerad kontrollimas seda kohta, kus lahkunu tavatses magada või rohkem aega veeta
- söögiisu võib langeda kuni täieliku söögist keeldumiseni
- nuuksuvad, kiunuvad, uluvad või ka hauguvad lakkamatult
- magavad rohkem või vaevab neid hoopis unetus
- nõuavad rohkem tähelepanu
- võib ette tulla probleeme puhtusepidamisega ja tuppia hakkavad juhtuma tavatud „õnnetused“
- tavapärase käitumine võib muutuda: aktiivsus ja mängulisus väheneb, muudavad magamise kohta jne
- osad koerad võivad muutuda malbemaks ja klammerduda omaniku külge
- võib välja kujuneda lahusoleku äng ja depressioon, mis vajab veterinaari sekkumist

Leina leevendamine

Osad käitumisspetsialistid arvavad, et leina

võiks leevendada see, kui loom näeb lahkunu surnukeha – nii saavad nad selgemini aru, et sõber ei tule enam tagasi. Enamus neist võtavad aega, et surnukeha nuuskida ja uurida. Nad käituvad moel, mida võib pidada leinaks. Osad loomad ei pruugi selget reaktsiooni välja näidata, kuid see võib neid säästa lahkunud looma edasistest otsingutest.

Koera peaks tähelepanelikumalt jälgima ja hoidma teda võimalikult rutiinses tegevuses, et koeral oleks kindlustunne ja ta teaks, mis teda ees ootab – kõik läheb vanaviisi edasi.

Samas peaks koerale pakkuma uusi tegevusi, et ta õpiks ja keskenduks uutele väljakutsetele. See aitab taastada enesekindlust, mis võib seoses uue rolliga oma peres (karjas) sõbra lahkudes tekkida.

Kuigi isu võib koeral olla langenud, tuleks teda jätkuvalt toita sama toiduga samadel kellaaegadel – kui ei söö, saab järgmisel toidukorral, sest nälg on parim isu tekitaja. Liigsete maiustega lohutamise võib protsessi pigem pikendada.

Pakkuma peaks positiivset käitumist provotseerivaid aktiivseid tegevusi nagu treening, ülesannete täitmine, jalutuskäigud, väljasõidud jne.

Pühenda oma lemmikule rohkem aega ja räägi temaga palju rahulikult, kuid mitte haletseval toonil.

Ettevaatlik tuleks olla nunnutamise ja poputamise ees. Oluline on see, et ei premeeriks ega kiidaks looma depressiivset olekut (isutus, tegevusetus, tujutus), mis võib depressiooni soovitud vastupidiselt süvendada.

Kiida head käitumist ja ignoreeri halba, kuigi see võib raske olla. Taunitava käitumise katkestamiseks paku talle asendustegevust. Preemiaks ei pea alati olema maius, aitab ka silitus või lahke sõna.

Koera üksi jättes anna talle meelepäraseks tegevuseks võimalusi (peida otsimiseks maiuseid, jäta maiustega täidetud mänguasju, närimiskonte), mis aitaks üksindust leevendada.

Kui tegemist on majapidamisega, kus on rohkem loomi, siis ühe kaaslase lahkumine võib esile kutsuda tasakaalutuse koerte tavapärase hierarhias, mille peavad koerad omavahel lahendama ja jõujooned uuesti paika saama. Kui olukord muutub liiga keeruliseks ja tekivad tõsised kaklused, siis tuleb kaasata veterinaar või käitumisspetsialist.

Lohutuseks uue sõbra võtmisega ei peaks kiirustama, sest iga koer vajab leinaks oma aega ja see võib olla väga erinev - mõned kuud võiks koerale aega anda, kuid see on väga individuaalne. Energiline uus tegelane võib stressirohkelt olukorda veelgi halvendada. Kõigepealt veendu, et oled ise uue kaaslase võtmiseks valmis. Teiste koertega suheldes püüa jõuda selgusele, kas sinu koer on uue

seltsilise tulekuks valmis. Võimalusel kaasa oma koer uue sõbra valiku tegemisse.

Kui koeral ilmneb kestab äng või depressioon, siis vajab ta veterinaari nõustamist ja tuleks kaaluda käitumist mõjutava ravi alustamist. Eelnevalt tuleks välistada käitumisprobleeme põhjustavad süsteemsed haigused nagu diabeet, kilpnäärme probleemid, elektrolüütide tasakaaluhäired jne.

Koera aitamine tema leinas pole kerge ülesanne. Ainus võimalus kurbade mälestuste leevendamiseks on need asendada rohkete rõõmsate momentidega ja siin on peremehel oma osa täita.

Ole kannatlik ja anna koerale pisut aega leinast üle saamiseks.

Näide elust enesest

Elu jooksul on minul tulnud vikerkaare taha saata nii mõnigi neljajalgne sõber. Meeles on ere näide sellest, kui erinevalt võivad käituda väikese vanusevahega samast tõust koerad.

Kui minu taksikoer sellest ilmast lahkus, lasin teadlikult kaks terjerit kordamööda surnukeha uurima. Vanem ja dominantsem koer tuli tuppa tormakalt, nuusutas lahkunut, jooksis minu juurde ja tagasi, käitus erutunult. Noorem koer sisenes ruumi hiilides, liikus justkui aegluubis, nuusutas lahkunut, tegi tiiru ümber surnukeha ja väljus rahulikult ruumist. Järgmisel hommikul, kui koerad õue lasin, tormas vanem koer otsejoones (jättes ära tavapärase pissi-ringi) kuuri ukse juurde, kuhu lahkunud sõber oli ööseks jäetud. Noorem koer ajas rahulikult omi asju, oli mitmeid päevi isutu ja meeletululangu oli selgelt väljendunud. Erilist otsimist ei täheldanud ma kummagi puhul. Vanem koer vallutas taksist vabanenud tugitooli, kus kõige vanem koer tavatses mõnuleda. Mõne nädala möödudes oli tavapärane rutiin taastunud ja koerad endises konditsioonis.

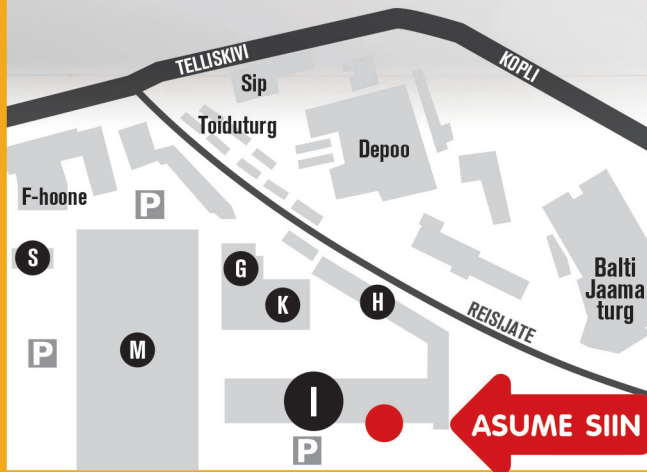
Pole täpselt teada, kui pikk on koerte mälu, aga koerte leinaperiood võib kesta päevi, nädalaid, kuid ja kauemgi. TASUB TEADA, et aja möödudes muutuvad nad jälle endiseks, kuid see vajab pisut kannatust.

Anne-Lii Sild

Pildid: AdobeStock

my pet

Ootame teid meie
UUDE POODI
Telliskivi kvartalis uues
I-HOONES TELLISKIVI 60.

Pakume väga laia valikut kvaliteetseid ja teraviljavabasisid **kuivtoite** ja **konserve**, Eesti parimat valikut **toortoite** nii kassidele kui koertele. Lisaks kvaliteetseid **riideid, pesasid, rihmasid** ja palju muud põnevat.

Avamise
puhul rohkelt
soodsaid
pakkumisi.

www.mypet.ee

TEL 5144 232

**MÕTTEGA
KINGITUSED
TERJERI-INIMESTELE**

**VALIKUS ENAM KUI 20
TERJERITÕU
SILUETTIDEGA TOOTEID**

NORNA

 /NornaCatandDog

 www.osta.ee / Eesti Disain / Norna Design

KOERA VEREPROOV- KUIDAS SEDA LUGEDA JA MIDA SEE NÄITAB?

Dr. Heli Säre, DVM, PhD, CertVA
HesaVetMedical OÜ
heli.sare@icloud.com

Lemmikloomad ei saa oma vaevusi kirjeldada nagu inimesed seda teevad ja just seetõttu on nende puhul vereproovist ja erinevatest analüüsidesaadud objektiivne info asendamatu. Kõrvalekalde vereanalüüsis tekivad enamasti varem kui kliinilised haigustunnused – vereuring võimaldab terviseprobleemidele varem jälile jõuda ning alustada raviga haiguse algjärgus. Varajane ravi on alati tõhusam, viib kiiremini ravitulemusteni ning on enamasti odavam. See reegel kehtib nii inim- kui veterinaarmeditsiinis.

Oluline on igale koerale teha vereproov üks kord aastas, vanematele loomadele kindlasti kaks korda aastas. See võib ära hoida kõige hullemat ja annab võimaluse avastada haiguse selle algjärgus. Ka noorte ja pealtnäha tervete loomade puhul on oluline teha regulaarselt vereanalüüsi - nii saame avastada ka väga väikeseid kõrvalekaldeid normist ja edaspidi neile tähelepanu pöörata.

Lisaks regulaarsele tervisekontrollile tuleb teha vereanalüüs ka siis, kui loomal kahtlustatakse haigestumist või vigastust. Vereproov annab asendamatu info looma organismi seisundi kohta ja viite sellele, kuidas loomaarst saab võimalikult efektiivselt edasi tegutseda. Vereproov tuleb teha ka enne plaanilisi operatsioone või protseduure. Et anesteesia oleks ohutu, tuleb enne vaadata, et looma üldised näitajad oleks korras. Kui anesteesiaeelne vereproov näitab kõrvalekaldeid, saab plaanilise operatsiooni edasi lükata ja vajalikud

parameetrid stabiliseerida - manustada ravimeid või teha täiendavaid uuringuid. Vereproov on enne anesteasiat vajalik ka seetõttu, et valida loomale õige anesteesia protokoll, mis sobib konkreetse looma haigusseisundiga ja on võimalikult ohutu. Loomadel, kes on krooniliselt haiged ja saavad pidevalt ravimeid, tuleks vereproove teha regulaarselt, et jälgida maksa ja neerude tööd ning mõõta vajadusel ravimi kontsentratsiooni veres.

Vereproovi mõistmine

On tuhandeid erinevaid laborianalüüse, mida saab teha profülaktikaks või konkreetsete haiguste avastamiseks. Üldisemad parameetrid näitavad, milline on looma üldine tervislik seisund ja on analüüse, mis viitavad konkreetse organi funktsioonile. Vereproovist on võimalik vaadata, ega pole põletikku, aneemiat, mõne organi funktsiooni langust jne. Iga looma puhul vaatab loomaarst analüüsides tulemusi terviklikult ja selgitab loomaomanikule, mida analüüsid näitavad ning kõrvalekallete puhul annab edaspidiseks nõu. Alljärgnevalt on kokkuvõtlik ülevaade sagedasematest analüüsides ning välja on toodud analüüsi nimede meditsiinilised terminid ja nende lühendid.

Kliiniline veri (Complete Blood Count, CBC ehk hematoloogia analüüs) on kõige tavalisem vereproov, mida tehakse nii loomadele kui inimestele. Kliiniline vereproov annab infot vedeliku taseme, aneemia, nakkuse, infektsiooni ja immuunsüsteemi reageerimisvõime kohta. See analüüs on hädavajalik kui on palavik, oksendamine, kõhulahtisus, nõrkus, kahvatud igemed või üldhaiguse tunnused (loidus, söögiisu puudumine jt.). Verepildis loendatakse ära punaliblede, valgeliblede, vereliistakute (trombotsüütide) arv.

Punaliblede arv (erütrotsüüdid, red blood cells, RBC). Erütrotsüüdid on vererakud, milles sisalduv hemoglobiin seob kopsudes hapnikku ja transpordib seda kudesse. Loendatakse punaste vererakkude arv vere mahu kohta. Seda kasutatakse aneemia, vedeliku puuduse, mürgistuste ning teiste kõrvalekallete avastamiseks.

Hemoglobiin (Hb, Hgb) on hapnikku, vähesel määral ka süsihappegaasi kandev pigment punalibledes. Seda määratakse aneemia, vedeliku puuduse, mürgistuste ning teiste kõrvalekallete avastamiseks.

Retikulotsüütid on ebaküpsed punased verelibled. Kõrge tase näitab punaste verelibled arvu taastamist.

Erütrotsüütide indeksid (MCV, MCHC ja MCH; erütrotsüüdi keskmine maht, keskmine hemoglobiini kontsentratsioon erütrotsüüdis ja keskmine hemoglobiin erütrotsüüdis) on kasutatavad erinevate aneemiade diagnostikas. Nende vähenenud väärtused viitavad mikrotsütaarsele hüpokroomsele aneemiale, mille põhjuseks on sageli rauavaegus. Suurenenud MCV ning muutunud MCH ja MCHC viitavad makrotsütaarsele aneemiale, mille põhjuseks on sageli vitamiin B12 või foolhappe puudus.

Hematokrit (Hct, PCV) väljendab erütrotsüütide mahu suhet plasma mahusse, ühik SI süsteemis L/L (osana 1,0-st), väljendatakse ka protsentides. Vajalik aneemia ja polütsütemia diagnostikaks ning organismi vedelikutasakaalu hindamiseks (tõusnud organismi vedeliku puuduse korral).

Valgeliblede arv (leukotsüüdid, white blood cells, WBC) on oluline näitaja infektsioonide, leukeemiate ja vereloome toksilise kahjustuse hindamisel.

Leukogrammi ehk leukotsüütide diferentsiaalloodust on võimalik teostada automaatanalüsaatoril või vereäige mikroskopeerimisel. Automaatanalüsaator võimaldab valged vererakud jagada kuude alamklassi: neutrofiilid, eosinofiilid, basofiilid, monotsüüdid, lümfotsüüdid ja ebaküpsed granulotsüüdid. Tulemused väljastatakse nii protsendina leukotsüütide koguhulgast kui absoluutarvuna.

Neutrofiilid, lümfotsüüdid ja monotsüüdid on spetsiifilist tüüpi valged verelibled. Kõrvalekalded neis võivad osutada infektsioonile, stressile, vähktõvele, hormoonsele tasakaalutusele või teisele haiguslikele seisunditele.

Eosinofiilid on spetsiifilist tüüpi valged verelibled, mis näitavad allergilist või parasiitset seisundit, mitmesugused pahaloomulised haigused.

Trombotsüüdid (platelets, PLT) ehk vereliistakud on rakud, mis aitavad tagada verehüübimist.

Biokeemilise koostise vereanalüüsid

Need tavapärased vere ainetestid hindavad organite funktsiooni, elektrolüütide ja hormoonide taset ning palju muud. Vastavalt sümptomitele valib loomaarst vajalikud biokeemia uuringud, mida analüüsida.

On teada nende ainete keskmised kogused loomaliigi kohta, ning kui mõõdetud väärtus

erineb oluliselt keskmisest, võib kahtlustada haigusseisundit elundis, mis vastava aine kogust kehas reguleerib. Teatavat haigust kahtlustades mõõdetakse biokeemiliselt erinevate hormoonide, seedeensüümide, hüübimisfaktorite, mineraalainete või vitamiinide sisaldus, otsitakse erinevate antikehade (immuunsüsteemi osa), patogeenide või toksiliste ainete esinemist veres. Aineid, mille kogust vereanalüüsis määrata saab, on väga palju. Enne üldanesteasiat valitakse tavaliselt selline biokeemia paneel, mis näitab, et loom suudab korrektselt anesteetikume organismis vastu võtta ja organismist kõrvaldada.

TP (kogu valk) näitab kõigi seerumis olevate valkude summaarset kontsentratsiooni. TP on tõusnud vedeliku puuduse korral ja annab täiendavat teavet maksa, neerude ja nakkushaiguste kohta. Langenud tase valgukaotuse korral (nälgimine, neerude kahjustus, kroonilised maksahaigused jt).

Veresuhkur (glükoos, Glu) – vajalik määrata diabeedi diagnostikaks ja ravi jälgimisel. Esineb ka stressist tingitud veresuhkrutaseme tõusu ning Cushingi haiguse korral. Madal tase võib esineda infektsioonhaiguste ja maksahaiguste korral, nälgimisel ja kasvajate esinemisel. Madal tase võib põhjustada kollapsit, krampe ja koomat.

CRV (c-reaktiivnevalk, CRP)-sünteesitakse maksas. CRP on nn. ägeda faasi valk, mille produktsioon suureneb põletikureaktsiooni korral kiiresti. CRP taseme tõus on järsk ägedate bakteriaalsete infektsioonide puhul, kuid puudub enamasti mittekomplitseerunud viirusinfektsioonide korral. Inimeste CRV metoodikaga määramise ei oma diagnostilist väärtust, peab kasutama spetsiaalset koortele mõeldud meetodit.

Na (naatrium) on elektrolüüt, mida kaotatakse oksendamise, kõhulahtisuse, neeruhaiguste ning Addisoni haigusega.

K (kaalium) on elektrolüüt, mis kaob nälgimise, oksendamise, kõhulahtisuse ning liigse urineerimisega. Suurenenud tase võib viidata neerupuudulikkusele, Addisoni tõvele, vedelikupuudusele või kuseteede obstruktsioonile. Kõrgenenud või langenud kaaliumi tase veres on eluohtlik ja võib viia südame rütmihäirete tekke ja südame seiskumiseni.

Cl (kloriid) on elektrolüüt, mis väheneb oksendamise korral ja on madal Addisoni tõvega. Kõrgenenud tase viitab tihti vedeliku puudusele organismis.

Uurea (BUN, vere uurea lämmastik) osutab neerude tööle. Selle suurenenud taset veres nimetatakse asoteemiaks ja võib olla põhjustatud neerude-,

VETERINAARI LUGU

maksa-, südamehaiguse, kuseteede obstruktsiooni, šoki ja dehüdreerumise tagajärjel, võib kergelt üle normi tõusta kõrge proteiinisisaldusega dieedi korral ja langeda nälgimisel.

Kreatiniin (CREA) on lihaste ainevahetuse lõpp-produkt mis väljutatakse neerude kaudu uriiniga. Kreatiniini kõrge tase võib olla tingitud suurest lihaskoormusest, kuid enamasti viitab neerude funktsiooni langusele, kuseteede obstruktsioonist tingitud äravoolu takistusele või vedelikupuudusele kudedes.

Ca (kaltsium) kõrvalekalded võivad viidata erinevatele haigustele - kasvajatele, hüperparatüroidismile, neeruhaigustele, madalale albumiinile ja paljudele teisele seisunditele, mis kaltsiumi taset muudavad.

PHOS (fosfaatioon) on sageli tõusud neeruhaiguse, kilpnäärme ja kõrvalkilpnäärme haiguste ning vere hüübimishäirete korral.

AMYL (amülaas) tõus võib näidata pankreatiiti või neeruhaigust. Inimestele mõeldud amülaasi määramine ei ole diagnostiline loomadele - on spetsiaalne koerte pankrease lipaas (cPL), mis on kõhunäärme haiguste korral tõusnud näitaja.

GLOB (globuliin) on verevalk, mis sageli suureneb kroonilise põletiku ja teatud haigusseisundite, sealhulgas vähivormide korral.

TBIL (üldbilirubiin) tõus võib näidata maksa- või hemolüütilist haigust. See test aitab identifitseerida sapiteede probleeme ja teatud tüüpi aneemiat.

ALKP (aluseline fosfataasi) tõus võib näidata maksakahjustusi, Cushingi tõbe või noorte loomade aktiivset luu kasvu.

ALAT (alaniini aminotransferaas) on aktiivse maksakahjustuse tundlik näitaja, kuid ei viita põhjustajale.

GGT (gamma glutamüültransferaas) on ensüüm, mille tõus näitab maksahaigust või viitab manustatud kortikosteroidide toimele.

ASAT (aspartaataminotransferaas) suurenemine võib põhjustada maksa-, südame- või skeletilihaste kahjustusi.

CK (kreatiinkinaas) on ensüüm, mis näitab lihaskahjustusi.

LDH (piimhappe dehüdrogenaas) on ensüüm, mida võib suurendada lihas-, südame- ja maksahaigus.

CHOL (kolesterool) kasutatakse hüpoteeroidismi, maksahaiguse, Cushingi tõbe ja suhkruhaiguse diagnoosimiseks.

Kortisool on hormoon, mida mõõdetakse Cushingi tõbe, Addisoni tõbe ja neerupealiste talitluse hindamiseks.

T4 (türoksiini) on kilpnäärme hormoon. Vähenenud tase näitab koertel sageli kilpnäärme alatalitlust, mida esineb kõrgemas eas koertel sageli.

LAC (laktaat ehk piimhape) on süsivesikute ainevahetuse produkt, mis moodustub glükoosi anaeroobsel lagunemisel lihastes, erütrotsüütides, luuüdis, soole limaskestas, nahas ja vähemal määral teistes kudedes. Laktaat metaboliseeritakse enamjaolt maksas. Kõrge tase esineb organismi hapnikupuuduse, vereringehäirete, maksa- ja seedetraktihaiguste ning mürgituste korral.

Veregaaside analüüs näitab vere happe-alus tasakaalu, vere hapniku ja süsihappegaasi osarõhku, bikarbonaadi kontsentratsiooni. Eriti oluline on teostada kriitilises seisundis ja hingamisprobleemidega loomadel.

Vereanalüüs annab õige pildi looma tervisest vaid siis, kui seda hinnates võetakse arvesse looma eripära (sugu, vanus, füsioloogiline seisund, läbipõetud haigused, antud ravimid jne), hetkel esinevaid vaevusi ning tõlgendatakse verenäitajaid komplekselt. Vereanalüüs näitab, kas teatud organite töös või verekoostises esineb puudusi. Paljudel juhtudel võib üks ja sama kõrvalekalle tuleneda mitme erineva organi funktsioonihäirest.

Vereanalüüs on tänapäeval veterinaarmeditsiinis diagnoosi väljaselgitamiseks väga tähtsal kohal. Kaasaegsetes loomakliinikutes on spetsiaalne laboriaparatuur, kus on võimalik kohapeal teostada erinevaid analüüse ja vastused saadakse juba mõne minutijooksul. Eriti oluline on analüüsi vastuse kiirus just erakorralise ja kriitilise patsiendi ravimisel. Olulisemad on vere hematoloogia ja biokeemia analüüsisaatorid, mikroskoop vereäige uurimiseks, veregaaside analüüsisaator, hüübimisfaktorite aparatuur. Erakorralises meditsiinis on väga tähtsal kohal koerte ja kasside veregruppide määramise aparatuur. Lemmiklooma vereproove on võimalik ka saata spetsiaalsesse akrediteeritud veterinaarlaboratooriumisse. Paljude analüüsimeetodite on inimeste laboratooriumites erinev ning analüüsi vastused võivad seega oluliselt erineda. Loomakliinikust väljasaadetavate proovide korral tuleb erilist tähelepanu pöörata korrektsetele transporditingimustele ning arvestada, et analüüsimeetodite vastused saavad enamasti nädala jooksul (seega kiireloomuliste haiguste käsitlemisel võib see osutada ebasobilikuks).

Vereproov on tänapäeva meditsiinis väga tähtsal kohal - kõigepealt diagnoosime, siis ravime haigust!

KOERTE HERPESVIIRUS

Koerte herpesviirus on väga salakaval haigustekitaja. Viirus on võimeline tungima organismi DNA- sse ja seetõttu ei suuda organism haigust ära tunda ega sellega võidelda. Täiskasvanud ja hea immuunsüsteemiga terved koerad taluvad herpesviiruse põhjustatud infektsiooni suhteliselt hästi, aga viiruse ülekandumisel ema organismist vastsündinud kutsikatele, võib haigus kutsikatel lõppeda letaalselt ehk surmaga.

Etioloogia. Haigust põhjustab Herpesviridae sugukonna Alphaherpesviridae alamsugukonna, Poikilovirus perekonna DNA-viirus Herpesvirus canis-1 (CHV-1).

CHV-1 on ägedalt kulgev viirusinfektsioon, mida iseloomustab vastsündinud kutsikate suur suremus, aga täiskasvanud koertel võib kulgeda latentselt (ei tekita haigusnähtusid) või krooniliselt.

Koerte herpesviirust CHV-1 kirjeldati esimest korda Ameerikas (Carmichael et al. 1965) täiskasvanud koertel kennelkõhana ja alla kaheksa aastal kutsikatel fataalse lõpuga generaliseerunud haigestumisena. Tänapäeval on herpesviirus levinud globaalselt üle maailma ja seda diagnoositakse ka paljudes Euroopa riikides - Prantsusmaal, Šveitsis, Hollandis, Inglismaal, Norras, Belgias, Soomes.

Täiskasvanud koertel võib herpesviiruse infektsioon kulgeda asümptomaatiliselt ja tekitada emastel sigimishaiguseid ning viljatust (Hashimoto et al. 1982; Hashimoto et al. 1983).

CHV-1 on nõrk immunogeensus (võime esile kutsuda spetsiifiline immuunvastus), millele viitab antikehade tiitri aeglane langemine mitu kuud peale nakatumist. Keskmised tiitrid puhtas kasvanduses on 1:80 ja CHV-1 positiivses kasvanduses 1:160 (Dahlbom et al., RDA 2009).

Nakkusallikaks on haiged või viirus kandjad koerad, kes eritavad viirust suguteede eritiste, piima, sperma, uriini, sülje- ja ninanõrega. Enamasti toimub nakatumine suurtes kasvandustes, koerte varjupaikades, üritusel,

jalutuseplatsidel ja transpordi käigus.

Patogenees ja kliiniline pilt. CHV-1 on väga nakkav infektsioonhaigus, millele on vastuvõtlikud ainult koerad. Viirus kahjustab ülemiste hingamisteede ja suguorganite limaskestast ning tekitab viltu tupe ja eesnaha limaskestal. Viirus läbib platsentat ja seega võivad kutsikad sünnitusteede läbimisel nakatuda. Täiskasvanud emastel koertel põhjustab herpesviirus viljatust ja probleeme sigimisel. Tiinetel koertel võib viirus tekitada embrüo/loote resorbeerumist platsentiidi ja vaskuliidi tõttu platsentas, aborte ja loote mumifitseerumist. Sündida võivad nõrgad ja eluvõimetud kutsikad, kes enamasti surevad 5.-9.ndal elupäeval.

Vastsündinud kutsikatel esineb *Fading Puppy Syndrome*. Nakatunud vastsündinud nutavad pidevalt ja on rahutud. Nende puhul täheldatakse isutust, imemisrefleksi puudumist, kehakaalu langust, kehatemperatuuri langust alla 35 ° C. Esineb kõhuvalu, kõhulahtisust ja roe on kollakasroheline. Organism veetustub, glükoositase veres langeb, nahale tekivad paapulid, petehhiad limaskestadele, vahel esineb seroosne või verine eritis ninast. Lihastoonus on tõusnud (opistotoonus), tekivad depressioon, nahaalused tursed kõhu piirkonnas ja kujuneb septitseemia ehk vere saastumine haigustekitajaga.

Kliiniliste tunnuste ilmnemisel saabub surm ühe kuni kahe päeva jooksul. Ellujäänutel

VETERINAARI LUGU

täheldatakse 3-4 nädala vanuselt pimedust, kurtust ja kesknärvisüsteemi kahjustusi ehk koordinatsiooni häireid.

Respiratoorne kulg: trahheobronhiit e. kennelköha - viirus paljuneb ülemiste hingamisteede limaskestas ja tekitab ägedat katarraalset põletikku, riniiti ja farüingiiti.

Silmakahjustused: sarvkesta kahjustused vastsündinud kutsikatel, konjunktiviit, silmalaugude põletikud.

Patoloogilis-anatoomilised muutused. Vastsündinutel täheldatakse neuroloogilisi nähtusid, verevalumitega kaetud limaskestasid, verevalumeid on leitud ka neerudes, maksas ja peaaigus ning meningoentsefaliidi tunnused. Nekroosikoldeid esineb mao-seedetraktis, kopsudest on leitud nekrootilisi ja fibrinoosseid muutusi ning kopsuturset. Tihti kaasneb bakteriaalne infektsioon ja kujuneb septitseemia,

CHV-1 paljuneb madalate temperatuuri juures 34-36° C. Vastsündinud kutsikatel on esimesel elunädalal kehatemperatuur on 35-36° C , mis

on organismi kahjustamise jaoks optimaalne. Vastsündinud kutsikad on eriti tundlikud temperatuuri languse suhtes termoregulatsiooni puudulikkuse tõttu.

Huvitav fakt on see, et kui emasel koeral on haigus enne tiinestumist läbi põetud, siis ta eritab ternespiimaga antikehi ja vastsündinud kutsikad ei pruugi kontakti korral hukkuda. Kui aga emane koer haigestub tiinuse ajal, siis võivad tagajärjed olla dramaatilised (Poulet et al. 2001).

Herpesviroosi diagnostika ja profülaktika koosneb emaste koerte vaksineerimisest või CHV-1 tiitrite uurimisest.

Vaksineerimine toimub (Eurican ® Herpes 205, Merial, France) inaktiveeritud vaksiniiga kaks korda: esimene kord emase indlemise ajal või 7-10 päeva peale paaritust ja teine kord 1-2 nädalat enne poegimist.

Väliskeskkonnas saab CHV-1 viirust enamasti neutraliseerida desinfitseerimisvahenditega.

*Jelena Jegorova, loomaarst
Vilde tee Loomakliik*

Vilde tee loomakliinik

SISEHAIGUSED

KIRURGIA

DERMATOLOOGIA

TERVISEUURINGUD

PAARITUSAJA MÄÄRAMINE, PAARITUSABI, KUNSTLIK SEEMENDAMINE, TIINUSE
DIAGNOOSIMINE, SIGIMISALASED PROBLEEMID EMASEL JA ISASEL

HAMMASTE TERVISHOID JA RAVI

Adress: E. Vilde tee 113b, 12911 Tallinn Telefon: 678 9080

TAGASIVAADE REISIAJALOOLE, II OSA

Möödunud aastate jooksul on olnud palju näitusi ja kohtumisi. Olid ajad, mil maailmas toimus rohkesti muudatusi – NSVL lagunes ja Ida-Euroopa riigid saavutasid iseseisvuse, piirid kadusid ja tekkis võimalus erinevates riikides viisata reisida.

Kuni tänaseni jätkame reisimist samal marsruudil, kuid nüüd juba erinevatesse riikidesse – Tšehhi ja Slovakkiasse. Meie kennelisse ilmus ka uus tõug – kääbusbullterjer Garrofaal del Cornia, kelle tõime Hispaaniast.

Aja möödudes kerkis päevakorraale paaritamise küsimus. Olin Bratislava näitusel kohanud isast, kellega tahtsin oma koera paaritada. Aeg jõudis kätte. Kirjutasin omanikule ja see, kuidas me kokku leppisime, on ooper omaette, sest mina ei mõistnud tšehhi keelt ja tema ei rääkinud inglise keelt. Plaani kohaselt oleks vaja olnud paaritada 25. detsembril. Jõulupühail!

24. detsembri hommikul startisime Tallinnast, teed olid head ja juba õhtul olime Varssavis

“Gorski” hotellis. Hommikul jälle teele. Pidin lühikese ajaga omandama tšehhi keele algteadmised. Isase omanik Martina julgestas end sellega, et saatis meile vastu Patriku, kes rääkis suurepäraselt vene keelt. Kohtumise määrasime kella kuueks Praha sissesõidul “Orleni” tanklas ja Patrik viis meid sihtkohta. Peab märkima, et tšehhid on väga külalishked – mis iganes olukordades me oleme kokku puutunud, on emotsioonid alati positiivsed olnud.

Peale rituaali, mille tõttu olime Prahasse läinud või õigemini pererahvale kaela sadanud, ootas meid ees kaunis ja soe jõuluõhtu koos pidusöögiga Martina rohkete pereliikmete seltsis. Oli lõbus ja kodune ning meid peeti omadeks.

Väljas oli kaunis jõuluöö – kirkas, lumine ja mustal sametisel taevaalotusel särasid tähed. Kogu ümbrus säras jõulukaunistustest. Nagu muinasjutt! Hommik algas perenaise hääminguga, et kogu suur lummetuisanud hoov oli puhastatud värsket lumest, mida taevane vägi oli ohtralt öö jooksul alla puistanud. Seda tegi minu abikaasa, kes on harjunud vara ärkama ja ka külas olles ei muutnud oma harjumusi – võttis labida ja kühvli, ning tegi sellise üllatuse.

Seejärel ootas ka meid üllatus. Ja veel milline! Peale õhtusööki jutustasime oma reisidest ja sõpradest ning mainisime, et meil oli hea sõber Bedrik, kes on kuidagi maailmas toimuvate sündmuste käigus kaotsi läinud. Martina vaatas meid ja ütles:” See on minu sõber. Elab siit 30 km kaugusel”. Mina naersin vastu, et sa ajad midagi segamini. Sina oled noor, tema on palju

REISILUGU

vanem, see on kindlasti keegi teine. Kui seda ütleks sinu ema, siis võiksin uskuda. Ta pidas bobtaile (toim.: vana-inglise lambakoer), on pikk, kõhetu, lopsakate lokiis juustega. Martina jäi endale kindlaks: “Tal on jack russell, ta on pikk, kiilakas, ümmarguse kõhuga ja elab lossis. Helistan talle kohe!” Intrig! Martina helistab, aga meie istume rahulikult ja ootasime, et selguks tõde.

Marina vajutab valjuhääldile: “Tere Bedrik! Häid pühi! Meil on siin Nelli ja Saša Tallinnast” Mõned sekundid vaikust ja siis karjatus: “Nelli, Saša! Nelli, Saša! Ma tahan teid näha! Ma ootan teid!” Rohkem sõnu pole vaja. Ei suuda kirjeldada, millised tunded meid valdasid ja kui rõõmus oli Martina. Järgmisel päeval läksime vanale sõbrale külla. Peale mõningaid raskusi eluteel, oli Bedrik ikkagi enesele kindlaks jäänud! Praegugi oli tema juures kõik ebatavaline. Vana loss (mille taastamise ja renoveerimise töid jätkub veel lapselapselastelegi) ja muidugi koerad ning imelised ja haruldased sinisilmsed hobused. Võite ette kujutada meie kohtumist! See pole sõnadega kirjeldatav!

Sõprade kohtumine lahusoldud aastate järel. Kui nüüd käime Praha rahvusvahelisel näitusel, siis kindlasti keerame Bedriku juurde sisse ja püüame ka Martinaga kohtuda.

Aeg on teinud omad korrektuurid ja järgmiste afgaanide ja bullterjeritega käisin näitustel bussireisidega, kuna abikaasa ei saanud mind enam sõidutada, aga huvi näituste ja koerte vastu oli mul endine. Nii-siis sõitsin koos mõttekaaslaste-koeraomanikega aastal 2000 Milano maailmanäitusele. Hotell oli linna keskel kuulsa Milano toomkiriku lähedal. Jagasime väikest hotellituba Ella Kasmanni ja

tema saluukiga. Jõudsime kohale hilja öösel ja näituseeni oli veel ööpäev aega. Veendsin Ellat jalutama minema, aga ta ei võtnud kuidagi vedu. Ei saanud oma iludust üksi jätta, kuna koeral oli hingel selline patt, et ta ei armastanud üksi olla ja võis lammutada kõik, mis teele jäi – ukсед, diivanid jne. Kuid selle tõttu, et koer ei armasta üksiolemist oleks kahju jääda hotellituppa istuma. Väljapääs oli käes! Minul oli afgaani jaoks suur metallpuur, aga kuna Basja (nii ma oma koera kutsusin) kunagi midagi ei närinud ega rikkunud, siis pakkusin puuri Ella koerale.

Minu oma võis jääda lahtiselt tuppa ja meie saame jalutama minna. Nii me tegimegi. Jalutasime tunnikese või veidi rohkem. Märkasin, et Ella on rahutu ja kisub kodu poole, Olgu, läksime tagasi. Jõuame oma korrusele, kõik on vaikne. Ma ju rääkisin, et asjata muretsed – magab sinu koer rahulikult puuris. Avame ukse, siseneme ja tardume. Puuri metallvarvad on ära painutatud, aluspõhi briti lipuks keeratud, minu voodis magab minu isane ja Ella voodis puhkab muretult tema koer. Vot nii läks meie jalutuskäik. Aga homme ootab meid ees näitus. Ella pesi kiiresti koera ära ja läks magama. Mina oma afgaaniga ei mahtunud aga kuidagi dušši alla!

Õigemini ei mahtunud sinna koer – saba sees ja pea väljas. Dušš kujutas endast taldrikut kõrgel laes ja kui selg ja küljed õnnestuski kuidagi märjaks teha siis karvaseid jalgu, mis näivad kui vildid, see laest tulev veenire märjaks ei tee. Aga tõesti, sellistes olukordades hakkab taip väga huvitavalt ja produktiivselt tööle. Nägin bideed ja mõistsin kohe, kus saab jalgu pesta. Murega pooleks sain afgaani pestud, aga see oli alles pool asja – peamine oli koer ära kuivatada. Väikeste vaheaegadega, et fööni mitte üle kuumutada, kuivatasin koera terve öö. Kella viie paiku hommikul tekkis mul juba hüsteeria ja otsustasin, et ei lähe näitusele, kuna ei saa kuidagi koera kuivaks ja kahe tunni pärast tuleb juba bussi minna. Tänu Ellale, kes mind noomis ja sundis alustatu lõpule viima läksime täies ilus ringi ja pakkusime väärilist konkurentsi.

Hakkasime jälle abikaasaga Prahast näitustel käima – nüüd juba kääbusbullterjeritega ning meie sõprus Martina ja Bedrikuga jätkub. Ja muide, meie koerad on Praha rahvusvahelistel näitustel olnud tõu parimad ja lisaks on veel saanud Tšehhi veterantsõprade tiitel! On märkimisväärne, et ei aastad, vahemaad, ega ülemaailmsed katastroofid ole meie sõprust mõjutanud.

Näitustest võiks lõputult rääkida. Ma tänan saatust, mis kinkis mulle sellise hobi, millest sai minu elu oluline osa ja ei kujuta oma elu selle kireta ettegi. See on nagu narkootikum, aga narkootikum selle heas tähenduses.

Nelli Privalova

Tõlkinud ajakirja toimetus

Pildid Nelli Privalova erakogust

Viktoria Baranova, petphoto.ee

TERJERID JA MURELIKKUS

Terjeriomanikud küsivad meilt üsna tihti, kust jookseb piir murelikkuse ja terjerilikkuse vahel. Terjerid on ju tuntud kui iseseisvad, tugeva iseloomuga, kärejad, häälekad ja võibolla et natukene isegi egotsentrilised loomad. Terjer ei ole kindlasti see koer, kes keerab teise põse ette, kui keegi talle ülekohtu teeb. Samuti ei jää ta enamasti sellistel hetkedel omaniku poole abiotsivalt ootama, vaid asub kohe olemasolevate vahenditega enda eest seisma. Need omadused on terjeritel nende tõuomase töö tegemiseks hädavajalikud, sest mägraarus ei ole neil kellelegi teisele loota kui iseendale.

Aga kust siis läheb piir terjerilikkuse ja murelikkuse vahel? Üldiselt jookseb see piir sealt, kust lõppeb ära meeldiv kooselu ja algavad mured. Kui sina oled üks nendest, kelle koer tänaval juba mitmekümne meetri kauguselt teistele liigikaaslastele saatusi saatma hakkab või kui su koer annab hammaste välkudes teada, et oled sattunud tema kausist 2 meetri kauguselt möödudes sellele siiski liiga lähedale, siis selline käitumine häirib igapäevaelu ja loob ohtlikke olukordi.

Positiivsed kogemused varases eas erinevate loomadega aitavad kujundada koeras sõbralikku suhtumist teistesse loomadesse

Lisaks tasub alati mõelda sellele, milline on üks enesekindel olend. Endas kindlast koerast paistab igast tema poorist välja, et ta teab oma positsiooni. Ta ei pea pingutama, et mööduvatele koertele öelda, et tema on neist üle- piisab vaid sellest, et ta tõmbab uhkelt oma saba püsti ja läheb neist mööda nagu tühjast õhust. Ka oma varandust ei pea selline koer niimoodi meeletult valvama. Kui see on tema käes, siis ta teab ise, et keegi ei tule seda talt võtma

ning perenaise lähenemine tema varandusele ennustab pigem heade asjade saabumist, kui asjade äravõtmist - hirmu tundmiseks pole põhjust. Enesekindel koer ei ole pidevalt pingul ja ärevil, vastupidi- enesekindel koer pakatab muretusest.

Aga mida siis teha, kui sinu koer ei ole muretuse kehastus? Õnneks ei ole enesekindlus kivisse raiutud suurus! Enesekindlust saab muuta alati suuremaks läbi positiivsete kogemuste pakkumise. Tegelikult soovitaksegi tänapäeval iga koeraga panustada juba maast madalast enesekindluse kasvatamisse, isegi siis kui kutsikas tundub juba sünnipäraste eelduste poolest enesekindel. Mida optimistlikuma maailmavaatega koer meil on, seda lihtsam on temaga elada ja seda kihvtimalt suudab ta teha meiega kaasa meie väljavalitud spordialasid.

Kui koeral ei ole ühtegi pisimatki mureraasukest, saab ta lihtsalt anda endast 100%. Koeraspordis ja näituseplatsil tähendab see, et su koer ei nuusi maad, ei vaata ringi, ei aja käskluseid sassi ega kihuta platsil umbropsu ringi. Teda ei huvita, kes teda vaatavad, kes seal enne jooksnud on või mida on seal maha pillatud, sest ta teab täpselt mis ta tegema peab, et pääseda oma peaauehinna juurde.

Seega kutsikat kasvatades tasubki endalt küsida, kuidas seada asjad nii, et uute nähtustega kohtumisel ei jääks kutsikas lihtsalt neutraalseks, vaid teaks juba varasest noorusest, et uued olukorrad on üldiselt pigem positiivsed. Näitena võingi tuua ühe vahva terjerilapse meie kutsikate sotsialiseerimiskursusel, kelle omanik ütles hooldusprotseduuride tunnis, et tema koeral ei ole nendega mingit muret- kõik saab tehtud, ehkki koer loomulikult vaimustuses sellest asjast päriselt ei ole. Siiski otsustas ta teha kaasa enesekindlust tõstvaid harjutusi ja juba paari päeva möödudes kirjutas vaimustunult, et vannipäeval on tal nüüd kutsikas, kelle silmad säravad rõõmust ja kes innuka hüplemisega annab teada, kui väga ta ise pessu minna tahab. Väga terjerilik ellusuhtumine, kas pole? :) Rõõmus koer teeb ka omaniku rõõmsaks.

Sarnasel moel saab ennetada tänaval teiste koerte peale haukumise muret ja paljusid teisi levinumaid käitumisprobleeme. Maast madalast harjutades ei pruugi need üldse avalduda või siis saame me ära hoida nende võimendumise ning tööd on teha palju vähem. Aga vahel muidugi on meil juba kodus olemas teismeline või täiskasvanud koer, kelle mured on väga tõsised-õnneks saab ka siis asja parandada!

Kui koeral on juba mure välja kujunenud, tuleb see kõigepealt väga täpselt enda jaoks lahti mõtestada. Näiteks kui koera ärritavad teised koerad, tuleks mõelda millistel tingimustel see juhtub ja millised on kõige esimesed märgid, et koer hakkab närvi minema. Murelike koerte kursusel ongi üks esmane asi, mida omanikud õpivad koerte kehakeel. Kui sellest saab igaüks aru, et rihma otsas rabelev ja kriiskav koer on ületanud oma taluvusläve, siis pisemad hoiatussignaalid, nagu keelelimpsatused, jõllitamine ja asendustegevused jäävad tihti märkamata.

Kui me tahame vähendada oma koera murelikkust, tuleb aga tööd alustada distantsilt, kus isegi neid imepisikesi märke veel ei esine ning hakata selle distantsi pealt looma koerale positiivseid seoseid. Suurim viga murelikkusega tegelemisel ongi üldiselt see, et inimesed ei loo piisavalt suurt distantsi, ega anna koerale seetõttu võimalust ise rahulikult asja seedida. Kirglik terjer võib lasta oma tähelepanu teistelt koertelt ümber suunata ka väikestel distantsidel, kui kätte võtta piuksupall või tema lemmikmaiused, kuid siin tasub meeles pidada, et hajutatud tähelepanuga koer ei õpi tegelikult oma ärritiga toime tulema, vaid harjutab lihtsalt asenduskäitumist. Asenduskäitumiste õpetamine, ehk haldamine, on küll väga oluline selleks, et keerulistest kohtadest läbi tulles reageerimist ära hoida, kuid koera emotsioonide muutmiseks tuleb teha eraldi spetsiaalselt harjutusi- muidu ei ole muutuseid selles plaanis oodata.

Murelike koerte kursusel käibki harjutamine selliselt, et me õpetame kõigepealt individuaaltrennides koeraomanikele, kuidas oma koeraga paremat kontakti saavutada ja tema tegemisi ette ennustada. Seejärel alustame me teiste koerte vaatlemise trenne esialgu päris

suurtelt distantsidelt ja muus osas tühjad segajavabadel platsidel. Kui koerad õpivad, et iga kord, kui nad teist koera silmavad, on tulemas pidu nende lemmikpreemiaga, siis ajapikku hakkab koertele teiste koerte ilmumine hoopis rõõmu valmistama. Haukumine ja rabelemine lähevad aga meelest ning trennist trenni märkavad omanikud, et nende koer suudab säilitada enesevalitsuse teistele koertele järjest lähemal olles.

Loomulikult kõlab see kõik lihtsamalt paberi peal, kui päriselus. Kui koeral on pikkade aastate jooksul välja kujunenud ärevusprobleem, on tema emotsioonide muutmine samuti üsna pikk protsess ning piisab vaid väiksest valearvestusest või tehnilisest veast, kui koer juba “plahvatab”. Tihti on meie juurde trenni tulnud inimesed öelnud, et nad on juba aastaid proovinudki niimoodi maiustega ja distantsi valikuga treenida nagu eespool kirjeldatud, kuid kuskil on tulnud ikkagi sein ette ja areng toppama jäänud. Õnneks kehtib siin aga reegel “mitu pead on mitu pead” ja trennis oleme suutnud tuvastada, kus on need pisikesed veakesed, mis koera arengut takistavad.

Kõige vahvam osa murekoertega tegelemisel ongi see, et ükski käitumine ei tule “õhust”, alati on mingi põhjus, miks koer käitub nii, nagu ta käitub. See tähendab, et kui leida põhjus üles ja muuta pisut treeningplaani, on järgmine trenn üldiselt juba palju parem, kui eelmine. Nii võimegi öelda kõigile murekoerte omanikele julgustuseks seda: kuni teie ise ei ole veel loobunud, on alati lootust oma koera käitumist muuta paremuse poole- ärge kartke proovida!

Emma Jäger, koertekool Kratt

PESAKONNA LUGU

See ei ole ühe pesakonna lugu. Sellest saab ühe west highlandi terjeri tõuliini lühijutt.

2003. aastal sündis Minskis (Valgevene) üks väike valge koer. Seda karvast imet kutsuti Kitty Super Agendiks.

Pärast pikka otsimist me leidsime teineteist. See oli minu ilus ja ainulaadne, tark ja uskumatult truu koer. Sellest koerast kõik algaski.

KITTI SUPER AGENT ESTJCH, ESTCH, LVACH, LTUCH, BALTCH, FINCH, SWECH, CIB.

Pikkade otsingute ja paljude kasvatajatega peetud konsultatsioonide tulemusel otsustasin ta sel ajal paaritada ühe maailma enim tituleeritud isase koeraga -

LEONHARDS SUPERTRAMP
CIB, USACH, LUXCH, POLCH, WW04, FINCH,
FINW05, NORDW05, EURW06.

Selle kombinatsiooni tulemusel sündis 3 kutsikat, neist üks -

PEARL SMILE ADMIRAL
ESTCH, LVACH BLRCH, LTUCH, BALTCH,
FINCH, RUSCH, SWECH, CYPCH, MDACH,
AZECH, CIB

See oli poiss, kellel on uskumatu iseloom, temperament ja armastus kõigi inimeste ja koerte

vastu. Ma ei kujuta nüüd ette oma elu ilma temata. Ta on paljude Meistri tiitliga koerte isa, sealhulgas

PEARL SMILE FOLLOW YOUR DREAMS
ESTJCH, RUSJCH, ESTCH, LVACH, SWECH,
BLRCH, LTUCH, RUSCH, BALTCH, FINCH,
CIB

Olles saanud esivanematelt parima, rõõmustab see tüdruk mind oma võitudega.

Hea tulemuse saavutamiseks püüan alati leida paaritamiseks terveid, hea iseloomuga, sama tüüpi koeri.

Jekaterina Arnon , kennel Pearl Smile

Minu nimi on Leena Hurt - olen eestlane, kes on sündinud ja üles kasvanud Stockholmis. Koerahuvi on mul alati olnud, aga kasvatamisega alustasin alles aastal 2001. Kenneli nimi on LHurt's ja minu esimene tõug oli cairni terjer.

Aastal 2006 ostsin esimese dandie dinmont'i terjeri ja nüüd on see minu tõug. Siia maani on siin majas sündinud 7 pesakonda.

Minu teine dandie pesakond (ema Fairmac Highness In Heaven ja isa Gertongårdens Glenfiddich) on senini kõige edukam olnud. Fidde oli siis Rootsis ainuke isane koer, keda ma kasutada sain. Nii väiksearvulise tõuga on planeerimine raske, aga samal ajal ka väga huvitav ja põnev just seetõttu, et valik nii väike on.

Paaritus läks hästi. Iseärasuseks oli see, et emase parimad paarituspäevad olid väga hilja - päev 23 ja hiljem. Nii oli see iga kord.

Huvitav oli ka esimene poegimine. Uue tõuga on nagu otsast peale hakkamine. Kõik on erinev ja omamoodi. Kõik läks väga hästi ja meile sündis 4

emast ja 2 isast kutsikat.

Pesakond kasvas ja arenes igatepidi ilusti. Nad olid väga ühtlased ja igati sarnased. Mind hoiatati, et võrreldes teiste terjeritega arenevad dandiekutsikad väga aeglaselt. Minu meelest see ei klappinud. Vahe on ainult selles, et kuna neil on nii pikad seljad ja lühikesed jalad, areneb nende liikumine natukene teistmoodi. Nad on kauem paiksed ja neil on raskem kastist välja ronida. Aga muidu on nad niisama kiired ja hästi arenenud kui teised terjeritõud.

LHurt's Queen Of Mustards ja Highness Of Mustards jäid minu majja elama ja LHurt's Baroness Of Mustards kolis oma isa juurde. LHurt's Princess Of Mustards suundus ühe kasvataja juurde Soome, LHurt's Baron Of Mustards oli minu oma, aga elas oma perekonnas (rootsi keeles fodervärd, ei tea kas teil seda on) ja LHurt's King Of Mustards kolis Belgiasse elama.

Välja arvatud koer, kes Belgias elab, on kõik tšampionid. Igalühel neist on tiitleid vähemalt kahest riigist. Emaga koos olen ma nendega mitu aastat väga edukalt järglaste klassi näidanud ja mitu korda Best In Show võitja olnud. Selles väikeses tõus on see väga haruldane võimalus, mille üle ma väga tänulik ja uhke olen.

Mul oli suur õnn nii hea koera osta, kelle järglased on mitmes põlvkonnas väga hästi õnnestunud ja minu kasvatajatööd edukalt edasi viinud.

Leena Hurt, kennel LHurt's

SEE, KUI MISKI POLE NÄHTAV, EI TÄHENDA, ET SEE ON KÄTTESAAMATU.

Inspireeritud nende tõelisest olemusest.

 Nature's
Variety
True Instinct
NATURAL NUTRITION

Usaldades loomulikke instinkte võimendame intelligentsuse arengut, aidates neil täisväärtuslikult areneda austades nende vaistu. Sellepärast pakub True Instinct laia looduslike toidu valikut, kus peamine koostisosa on värske liha koos suurepärase kombinatsiooniga naturaalistest koostisosadest, mis nad võiksid loodusest leida.

Turustaja: Nostrem Pet OÜ, Töökoja 7, Tallinn Tel +372 6418708 www.nostrem.ee

MAAILM MÕJUTAB KOERTE ARETUST – MIDAGI TULEB ETTE VÕTTA

Juha Kares 25/06/2015 Articles, Breeding, Chic Choix Blog

Praegusel hetkel on hästi näha, kuidas ühiskond mõjutab koertemaailma. Suurim probleem on siinjuures see, et koertemaailm ei reageeri olukorrale. Koerad moodustavad osa ühiskonnast. Me peaksime olukorda ratsionaalselt hindama ning muutuma, et teistele hobidele konkurentsi pakkuda. Loetlen asjad, mida minu arvates peaksime tegema.

1. Me peaksime noortele ja uutele inimestele selle hobiga liitumise lihtsamaks muutma. Õhkkond peab olema sõbralik ja kasvatajad peaks uusi inimesi tervitama. Ilma uute inimeste liitumiseta pole kuigi palju lootust. Suhtumist peaks muutma. Me peaksime olema sõbralikud ja tervitama uusi inimesi.

2. Rohkem peaks toimuma sündmusi ja koolitusi, milles ei ole võistlemise elemente. Sotsiaalseid kohtumisi peaks rohkem olema. Vanade ja uute näost-näku kohtumised on selles hobis olulised. Peaksime üksteist kuulama ja mõtteid vahetama.

3. Kennelorganisatsioonid ja kennelklubid peaksid olema ratsionaalsemad. On suur vajadus areneda rentaablu suunal. Registreerimistasud peaksid hakkama kiiresti langema. On vaja head kujutlusvõimet ja ratsionaalselt mõelda, kuidas seda teha. Igal juhul ei tohiks hinnad enam tõusta. Koerandus peaks olema selline hobi, mida paljud inimesed saaksid endale lubada.

4. Koeramaailm peaks meile rohkem rääkima sellest, kui suurepärased on tõukoerad. Ennekõike peame keskenduma tervisele. Me ei peaks keskenduma statistikale, mis räägib sellest, kui haiged on tõukoerad. Peaksime rääkima pigem

sellest, kui pikk on nende eluiga.

5. Probleemsete tõugude seas peaks tegema rohkem ratsionaalseid samme. On kurb näha, kuidas vähesed probleemsed tõud rikuvad kõikide tõukoerte mainet. Vaja on selget mõtlemist ja mõned tõud tuleks uuesti üle vaadata. Vaata oma tõu 50 – 100 aasta taguseid pilte. Mis on juhtunud? Mitmed tõud on arenenud liiga massiivseteks ja on selgelt liialdustega. Eriti siis, kui see on toimunud üleüldise vitaalsuse arvelt, tuleb sellega midagi ette võtta.

6. Kasvatajatele peaks olema palju rohkem õiget ja otstarbekat koolitust. Liiga paljud kasvatajad on laisad ja ei arenda oma teadmisi. Paljud klubid ja organisatsioonid ei anna endast parimat, et kujundada ja pakkuda kasvatajatele arendavaid õppematerjale.

7. Sageli on õhkkond koeramaailmas väga negatiivne. Peame ümbritsevast maailmast õppima, kuidas positiivset meeleolu luua. Ei peaks rääkima teistest inimestest nii palju halba, vaid pigem andma positiivset tagasisidet. Julgustavad ja toetavad sõnad on märksa paremad, kui hinnanguid langetavad kuulujutud. Paljude tõugude hulgas on liiga palju tüli ja lahkarmumusi.

8. Koeramaailm peaks olema ühtsem ja seisma üheskoos tõukoerte tõeliste ohtude eest. Sageli oleks vaja mitmete vaidlevate gruppide asemel ühte tugevat häält.

9. Kasvatajad peaks leidma aretustegevuseks uusi mooduseid. Kaasomand ja tiimitöö on aretuse tulevik. Nii saab kaasata rohkem inimesi. Tuleb kasutada rohkem ressursse. Tõsine aretus nõuab palju pingutust. Mida rohkem inimesi, seda rohkem on ressursi, mida kasutada.

10. Innovatsioon ja värsked mõtted peaks olema rohkem tervitatud. Paljudel juhtudel on koeramaailmas liiga palju piiranguid ja me peaksime kiiremini edasi arenema. Me peaksime olema praktilisemad ja innukamad, et ühiskonna osana edasi areneda.

Kui me tahame et ka tulevikus oleks tõukoerte maailm aktiivne ja arenev, siis on vaja rohkem tegusid ja kainet mõtlemist.

Tõlkinud ajakirja toimetus

WEST HIGHLANDI TERJER

Päritolu:

West highlandi terjer (westie) aretati esialgu jahikoeraks, kelle eesmärgiks oli jahtida väikeseid loomi: see väike ja osav koer suutis saagile järgneda ka kõige kättesaamatumasse kohta. Vaatamata oma väiksele kasvule on see tõug väga töökas ja seepärast kasutati neid pikka aega selliste loomade jahtimiseks nagu mäger, rebane jne.

West highlandi terjeri sünnikohaks on Šotimaa. Tõug aretati väga ammu ning täpset sünniaega ei teata. Ühe versiooni järgi on west highlandi terjerite esivanemateks cairni terjerid, keda aretati Agrylli maakonnas, Šotimaal.

Iseloom:

Westied on lõbusad ja aktiivsed koerad, kes nõuavad endale tähelepanu ja neid on lihtne õpetada. Neil on väga kõlav hääl. Need koerad usaldavad omanikku piiritult ning on alati valmis teda ka kaitsma. Vaatamata väikesele kasvule on nad väga vaprad. Loomult sõbralikud, kuid nagu kõik terjerid, vajavad kasvatamist ja väljaõpet.

Tänapäeval on see tõug suurepärane perekoer, hea spordikoer ja efektne näituseringis. Nii kompaktned koerad nagu west highlandi terjer võib vabalt elada linnakorteris, kuid ka sellisel juhul vajab ta regulaarset hoolt ja jalutuskäike. Agility ja freestyle on nende jaoks üsna lihtsateks ülesanneteks.

Westie'sid kasvatab Eestis:

Jekaterina Arnon, Kennel Pearl Smile

PÄRITOLUMAA: Suurbritannia.

FCI KLASSIFIKATSIOON: Rühm 3: Terjerid. Alarühm 2: Madalajalgse terjerid. Töökasseteta.

ÜLDMULJE: Tugeva kehaehitusega. Sügava rinnaku ning tagumiste roietega. Tasane seljajoon, massiivsed reied ning lihaselised jalad. Märkimisväärne tugevuse ja aktiivsuse kombinatsioon.

KÄITUMINE/ISELOOM: Väike, aktiivne, jahihimuline ja vastupidav. Üsna väärrika hoiakuga ning ulaka välimusega. Valvas, rõõmsameelne, julge, enesekindel, ent sõbralik.

PEA: Vahemaa kuklakühmust silmadeni on koonu pikkusest pisut suurem. Pea on paksult karvadega kaetud ning kaela telgjoone suhtes täisnurga või pisut väiksema nurga all. Pead ei hoita väljasirutatult.

KOLJUPIIRKOND: Kolju: Kergelt ümara kujuga. Käega üle otsmiku tõmmates on tunda sujuv piirjoon. Väga natuke kitsenev silmade ja kõrvade vahelisel kõrgusel. Üleminek laubalt koonule: Selgelt väljendunud üleminek laubalt koonule, mille moodustavad tugevad luulised kaared otse silmade kohal, mis kergelt langevad silmale ning väike sälk silmade vahel.

NÄOPIIRKOND: Ninapeegel: Must ja üsna suur. Moodustab ülejäänud koonuga pehme kontuuri. Nina ei ulatu ettepoole.

Koon: Koon kitseneb sujuvalt suunaga silmade juurest koonu otsa poole; ei ole nõgus või langev silmade alt, pigem on hästi täidetud. Lõuad/hambad: Lõuad on tugevad ja ühtlased. Kihvade vahel parasjagu nii lai, et tekib nõutud ulakas ilme. Hambad on koera väiksuse kohta üsna suured. Korrapärane käärhambumine, mis tähendab seda, et ülemised hambad katavad alumisi ja väljuvad lõualuust otse. Silmad: Üksteisest kauge asetusega, keskmise suurusega, ei ole pungis. Võimalikult tumedad ning hea asetusega raskete silmalaugude all, mis annab koerale terava ja aruka, läbitungiva pilguga välimuse. Heledad silmad on väga ebasoovitavad. Kõrvad: Väiksed, kikkis ning kantakse tugevalt. Otsast teravad, ei ole üksteise suhtes liiga kaugel ega liiga lähedal. Lühike ja sile karv (sametine), ei tohi lõigata. Kõrva tipud ei ole karvaga ääristatud. Ümara otsaga, laiad, suured või paksud kõrvad või liiga paksu karvaga kaetud kõrvad on äärmiselt ebasoovitavad.

KAEL: Piisavalt pikk, et võimaldada korralik peahoid. Lihaseline ning järkjärgult juure suunas jämenev, mis võimaldab kaelal sujuvalt sulanduda hea kaldega õlgadesse.

KERE: Kompaktne. Selg: Tasane. Nimme: Lai ja tugev. Rind: Sügav rind. Roiete ülemine osa on hästi kaardunud tekitades lamedate külgedega üldmulje. Tagumised roided on üsna sügavad ning vahemaa viimase roide ning tagajäsemete vahel on piisavalt lühike, et tagada kere vaba liikumine.

SABA: 13-15 cm pikk, kaetud karmi karvaga, mis ei

moodusta pikki karvatutte. Võimalikult sirge, kantakse reipalt, ent mitte uljalt või selja kohal. Pikk saba ei ole soovitatav ja saba ei tohi mingil juhul olla kupeeritud.

ESIJÄSEMED: Õlad: Langeva joonega suunaga taha. Abaluud laiad ja asetsevad rinnaku seinale lähedal. Õlaliiges ulatub ettepoole. Künarnukid: Hästi sissepoole pööratud, võimaldavad esijalgade vaba ning kere keskel suhtes paralleelset liikumist. Künarvarred: Esijalad lühikesed ja lihaselised, sirged ning paksult kaetud lühikese karmi karvaga. Esikäpad: Suuremad kui tagakäpad, ümarad, proportsionaalse suurusega, tugevad, paksude padjanditega ning kaetud lühikese karmi karvaga. Padjandite alused ning kõik küüned on eelistatult mustad.

TAGAJÄSEMED: Üldmulje: Tugevad, lihaselised ning ülevalt laiad. Pikad, lihaselised ja kõõluselised jalad. Reied: Väga lihaselised ning teineteisest mitte liiga kauge asetusega. Põlveliiges (põlv): Hea nurgaga. Kannaliigesed: Paindega ning hea asetusega kere all, nii et need asuvad üsna üksteise lähedal nii seistes kui liikudes. Sirged või nõrgad kannad on väga ebasoovitavad. Tagakäpad: Väiksemad kui esikäpad, paksude padjanditega, ümarad, proportsionaalse suurusega, tugevad, paksude padjanditega ning kaetud lühikese karmi karvaga. Padjandite alused ning kõik küüned on eelistatult mustad.

KÖNNAK/LIIKUMINE: Vaba, sirge ning alati sundimatu. Esijalad sirutuvad vabalt õlgadest ettepoole. Tagajalgade liikumine vaba, tugev ja lähestikku hoitud. Põlve- ja kannaliigesed hea paindega. Kannaliigesed asuvad kere all ning on hea tõukejõuga. Paindumatu ja jäik tagajalgade liikumine ning lehmakannad on äärmiselt ebasoovitavad.

NAHK: Ilma nähtavate nahaprobleemideta.

KARVKATE: Karv: Topeltkarv. Väliskarv koosneb umbes 5 cm pikkusest täiesti sirgest karmist karvast. Aluskarv sarnaneb karusnahale. On lühike, pehme ja naha vastu liibuv. Avatud karvkate on äärmiselt ebasoovitav.

Värvus: Valge.

SUURUS: Turja kõrgus: Umbes 28 cm.

VEAD: Kõiki kõrvalekaldeid eeltoodud nõuetest tuleb lugeda vigadeks ning nende tõsiduse aste sõltub otseselt konkreetse kõrvalekalde ulatusest ning selle mõjust koera tervist ja heaolu silmas pidades.

DISKVALIFITSEERIVAD VEAD: • Agressiivsus ja liigne argus. • Füüsilisi ja käitumuslikke kõrvalekaldeid näitavad koerad diskvalifitseeritakse.

NB! Isastel peab olema kaks nähtavalt arenenud ja täielikult munandikotti laskunud munandit.

http://kennelliit.ee/wp-content/uploads/2017/03/085_west_highlandi_terjer_et.pdf

Koeraomanikud west highlandi terjerist

1. Miks valisid just selle tõu?

Ene Pulk: See tõug on sõbralik, ei aja karva, on väikesekasvuline.

Kristiine Pitkve: Terjerid on mulle elu aeg meeldinud ja see tõug tundus mulle sellel hetkel kõige sümpaatsem

Ulla Raid: Ma otsisin kutsikat ja sõbranna koeral olid just kutsikad tulemas. Mulle on meeldinud alati „habe-mega“ koerad ehk terjerid oma iseloomu tõttu.

2. Kust said informatsiooni kasvataja kohta?

Ene Pulk: Internetist ETÜ kodulehe kaudu.

Kristiine Pitkve: Läbi tuttavate.

Ulla Raid: Leidsin, et kutsikad põlvnevad tunnustatud kennelist ja see tegi valiku turvaliseks.

3. Kas on midagi, mis ehk häirib selle tõu iseloomu juures või on tekkinud probleeme, millega Sa ei osanud alguses arvestada (karvahoodus, toitumine jne, jne)?

Ene Pulk: Ei ole probleeme, koer on energiline ja isepäine, kuid kõik on ootuspärane ja isegi üle selle.

Kristiine Pitkve: Karvahoodus nõuab aega ja nad on oodatust lärmakamad. Võtsin westie esimeseks koeraks ja olin tegelikult valmis kõigeks

Ulla Raid: Westi on valge karvaga koer, kes on väga fotogeeniline. Karvahoodus nõuab kindlasti tähelepanu ja aega. Käisin käsitsi trimmimist spetsiaalselt välismaal õppimas. Trimmimisest on saanud üks minu hobbidest, mis mulle väga meeldib.

4. Nüüd, kus peres kasvab vahva terjer- kas oskad välja tuua selle tõu positiivseid külgi?

Ene Pulk: Sõbralik, lastega klappib hästi, on rõõmus ja energiline. Temaga on mugav käia reisidel, sest suuruse

tõttu on teda hea kaasa võtta. Kasvataja Arnoniga on väga hea koostöö.

Kristiine Pitkve: Nad on nii südamlikud, kui kord omaks võtavad, oled eluks ajaks sõber. Lähedavad särtsu täis, on ulakad ja lärmakad. Kodus hoiavad ligi ja on tõelised rõõmupallid.

Ulla Raid: Westi on nutikas ja hakkaja koer, kes kohaneb erinevates olukordades ja inimestega väga hästi. Ta on hea suhtleja ka teiste koertega. Tal on hea huumorimeel ja temas on mängulusti.

5. Kas julgeksid seda tõugu ka teistele soovitada ja kui, siis milline see pere võiks olla?

Ene Pulk: Lastega pere ja pere, kellel on koera jaoks aega. Loom on loom ja vajab piisavalt tähelepanu.

Kristiine Pitkve: kindlasti soovitatan. Pere peab olema valmis koera omama. Nad võivad ka korteris olla, kuid peavad saama piisavalt liikuda, et ei läheks liiga ulakaks. Sobivad kõikidele peredele.

Ulla Raid: Selles väikeses koeras on kõike, mida vajan ja ootan koeralt. Ta sobib ühtviisi hästi nii matkarajale, kohvikusse, tööle kaasa kui ka kaissu, kuigi otseselt sülekoer ta ei ole. Westi sobib kõigile.

BEDLINGTONI TERJERI AJALUGU

Oleme oma ajaloolise ringkäiguga jõudnud terjeripere eriskummaliseima liikme tutvustamiseni. Esmapilgul võib asjatundmatu silm seda vahvat koera suisa lambaks pidada, sedavõrd eriline on tema välimus. Bedlingtoni terjeri eritunnuseks on madala asetusega rippuvad kõrvad, kergelt kumera nimmeosaga selg ning kergelt kraasitud villa meenutav sinakas või maksavärvi kasukas. Kuid nii nagu on selgunud teiste terjeritõugude ajalugu uurides, on ka bedlingtoni terjeri eritunnused aastate vältel jõulisemalt välja joonistunud ning nende esivanemad olid terjeripere keskmisele liikmele palju sarnasemad.

Bedlingtoni terjerid pärinevad Inglismaa-Šotimaa piiri lähistel paiknevast

Northumberlandist, samast piirkonnast pärinevad ka dandie dinmonti terjerid ja borderterjerid. Vanu raamatuid lugedes märkad, et mõni autor eelistab väita, et algupärane tõug oli pigem dandie dinmont, samal ajal on teine autor täiesti veendunud, et algupärane tõug oli pigem bedlington. Kõige usutavamad teooriad ütlevad, et tegemist on sama puu erinevates suundades kasvanud harudega – madalajalgsematest said dandie dinmontid ning kõrgemajalgsetest bedlingtonid.

Algse bedlingtoni näol oli tegemist tugeva jahiinstinktiga kasuliku töökoeraga, kelle aretus ei olnud sihilik vaid koosnes peamiselt mitmesugustest kohalikest kõrgemalt hinnatud koertest. Legendid räägivad, et juba mitusada

Pildil vasakpoolne on bedlingtoni terjer Geordie, esitatud aastal 1881 Vero Shaw raamatus

AJALUGU

aastat tagasi olnud kaevuritel Bedlingtonis selle terjeritüübi parimad eksemplarid, kellest ei tahtud ka kõrge hinna eest loobuda. Bedlingtonide algupära kirjeldades mainitakse tema tõenäoliste lähedaste sugulaste-esivanemadena lisaks dandie dinmonti terjerile ka saarmakoera, whippeteid ja isegi bullterjereid. Saarmakoeralt olevat bedlington saanud suurepärase ujumisoskuse, rippuvad kõrvad ja terjerile ebatüüpilise karva. Whippetilt pärinevat bedlingtoni sihvakas kumera seljaga kere ning bullterjerilt tema tänapäevaks praktiliselt üleminekuta pea. Oma nime said nad Bedlingtoni küla järgi, kuid nende esivanemaid kutsuti ka rothbury terjeriteks. Rothbury kandis elanud 18. sajandil isa ja poeg William ning James Allen'id. Allenid kasvasid terjereid, keda kasutati saarmajahil ning väidetavalt olnud Allenid oma terjeritega kõige esinduslikematel saarmajahtidel väga nõutud osalised. Allenite kennelist pärit terjereid kutsutigi rothbury terjeriteks, kellest kuulsaimad olnud Peachem ja Piper. Paraku on mõlemad nimed kõikide terjerite varajastes sugupuudes nii sageli korduvad, et isegi sada aastat tagasi kirusid autorid kui võimatu olevat täie veendumusega öelda, milline Peachem või Piper parasjagu kõne all on.

Bedlingtoni terjer „Newcastle Lad“, esitatud Hugh Dalziel'i raamatus 1882.

Mitmed allikad väidavad, et bedlingtoni terjeritel on terjerite hulgas kõige kaugemale ulatuv kirjeldatud sugupuu ja ajalooraamatud üritavad seda väidet ka sugupuu esitamisega tõestada. See bedlingtoni terjerite esiisaks peetav koer oli mõisnik Trevelyan'ile kuulunud „Old Flint“, kes sündis 1782. aastal. Tuleb siiski märkida, et ehkki koera ja tema omaniku

nimi ning koera sünniaasta korduvad kõikides allikates erisusteta, märgivad varased autorid, et kellelgi pole õigupoolest aimu, milline see Old Flint välja näha võis.

Bedlingtoni terjerid esitatuna R. Lee terjeriraamatus 1894. aastal.

18. sajandi lõpul olid rothbury terjeri tüüpi koerad Northumberlandi piirkonnas juba üsna levinud. Järgmine märkimisväärne samm aretusteel pärineb 19. sajandi algupoolelt. Üksmeelselt kirjeldavad kõik ajalooraamatud Bedlingtonis elanud kiviraiuja Thomas Ainsley koera nimega Young Piper. Ainsley'd elasid Bedlingtonis, selle järgi saigi tõug oma nime. Piperi ema oli must, brindle jalgadega ja kaalus umbes 7 kg. Isa oli umbes sama suur, maksakarva ja pisut karmima karvaga. Piperit peeti oma aja esinduslikumaks bedlingtoniks ja kuulus oli ta eelkõige oma visaduse ja julguse poolest. Juba kaheksa kuu vanuselt olevat ta mägra urgu läinud ning sellest ajast alates kuni kõrge vanuseni osalenud nii saarma, mägra, rebase kui nugise jahis. Veel 14 aasta vanuses, halli ja hambutuna, olevat Piper urust välja saanud mägra, keda teised terjerid ei suutnud liigutada. Vähe sellest, 1835 aastal olevat Piperi omaniku abikaasa pr Ainsley jätnud oma neljakuuse imiku hälliga põlluserva Piperi valve alla. Tige emis olevat last rünnanud, kuid Piper hoidis emise lapsest eemal kuni päästvate inimeste saabumiseni. Piper suri 15 aasta vanuselt ja tema nimi oli veel sada aastat hiljem bedlingtoni pedigrees kõrges hinnas.

R. Lee kirjeldab oma enam kui sada aastat tagasi avaldatud terjeriraamatus bedlingtoni selliselt: „Nad on väga kiired ja vastupidavad koerad, keda hinnatakse võidujooksudel. Jahil on nad

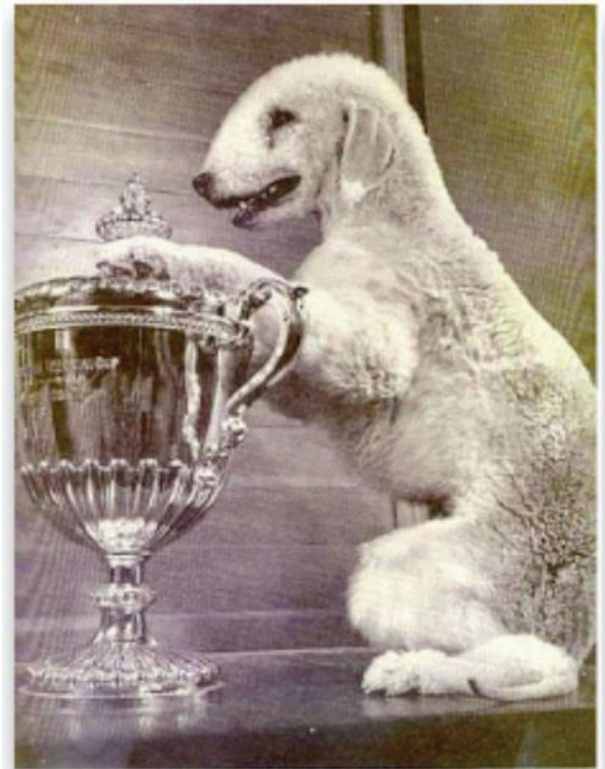
teravad ja visad ning nende võime saarmakütina on kuulus. Ma ei kujuta ette kasulikumat koera, lisaks on nad ka suurepärased jäneste arvukuse hoidjad.; Bedlingtoni terjeril on üsna peen ja pikk koon, nahavärvi ninapeegel (flesh coloured), pealigi rippuvad kõrvad, pählikarva või punakad silmad suhteliselt lähestikku, karv pealael peenem ning heledam kui mujal, jalad on pikad, sirgete pikkade varavastega, mis on keeratud väljapoole. Nad on 35-40 cm kõrged, sügava rinnakuga, peene sabaga. Karv on peen kuid mitte siidine ja enamasti linakarva. Kutsutakse ka „lainty-haired“ (topilise karvaga) terjeriteks.“

1873. aastal loodi Inglismaa Kennelklubi esimene bedlingtonide tõuraamat, kuhu kanti 30 koera, kellest vaid 11-l oli märgitud vanemate nimed. 1875 asutati Bedlingtoni Terjeri Klubi ja 1879. aasta Newcastle näitusel osalesid bedlingtonid esmakordselt omaette klassis. Bedlingtoni terjerid ei ole kunagi olnud ülimalt populaarsed ja seda nendivad ka enamik autoreid. Üksmeelselt leiavad nad, et selle põhjuseks on suure tõenäosusega asjaolu, et efektse väljanägemise saavutamiseks peab bedlingtoni pehme karvaga kõvasti vaeva nägema. Hooldamata karvaga bedlington olevat nagu „karvutu lambakoer“.

Bedlingtonidele iseloomulik lammast meenutav trimm kujunes välja 20. sajandi alguses. Tänapäevane tõustandard näeb ette, et bedlingtonil ei ole koonu ja lauba vahelist üleminekut („kuklakühmu ja ninaotsa vaheline joon on täiesti sirge ja katkamatu“) – see rõhutab lammast meenutavat ilmet – kuid sada aastat tagasi elanud bedlingtonidel on laubalt koonule selge üleminek küll väike, kuid selgelt olemas. Kõikides vanades raamatutes kordub - bedlington on jahiterjer number 1, suurepärase instinktiga, visa ja väsimatu, võib küttida ükskõik keda, veejahis ületamatu. Samal ajal kordub ka – ei saa läbi teiste koertega, agressiivne, tülikas, armukade. Paljud autorid märgivad juba sada aastat tagasi, et liigne agarus tõu välimiku kinnistamisel kahandas bedlingtoni väärtust töökoerana. Samas märgivad kõik autorid aga pea üksmeelselt, et ka näituse-bedlingtonid on terjeriringis ikka need kõige sõjakamad. Tänapäevased tõukirjeldused märgivad, et

bedlingtoni terjer on sõbralik ja üsnagi pehme iseloomuga.

Bedlingtonid ei ole maailmakuulsatel näitustel suuri laineid löönud. Siiski on vähemalt Ameerika kuulsal Westminsteri näitusel korra, 1948. aastal, ka bedlington BIS tiitli toonud. See oli paljude Ameerika bedlingtonide esivanem Ch Rock Ridge Night Rocket, kes pärines Rock Ridge kennelist, mis kuulus kuulsa Rockefelleri perekonna liikmele William Rockefellerile.

1948. aastal Westminster Show BIS Ch Rock Ridge Night Rocket „Timmie“ koos BIS trofeega. Allikas:<https://www.akc.org/expert-advice/lifestyle/bedlington-terrier-night-rocket/>

Bedlingtoni terjerit loetakse heaks perekoeraks, kes saab suurepäraselt läbi lastega ja on truu kaaslane pere kõigis tegemistes. Suurema osa ajast veedab bedlington mõnusat ja rahulikku elu elades, kuid tema terjeriveri läheb endise moega keema, kui olukord seda nõuab. Bedlington on tõeline „lövi lambanahas“!

Walsh, John H. *The dogs of the British islands*. London 1867, 1872, 1878, 1882

Lee, Rawdon B. *The Terriers*. London 1894, 1896, 1903.

Lee, Muriel, *Bedlington Terrier*. USA 20016

Leighton, Robert, *The new book of the dog*. London 1907

Shaw, Vero, *The Illustrated Book of the Dog*, 1881

VESTMANN JA PIIBELEHT

Tegelikult algas kõik juba eelmisel aastal (2018). Juba siis olid meie kaks terjerit: dandie dinmonti terjer Kenzo (Danchester's Quality Approved) ja airedale'i terjer Bert (Saredon's Deliverance, omanik Jekaterina Kantijevskaja) nagu Piibelegt ja Vestmann - kord Vestmann all ja Piibelegt peal, siis jälle Piibelegt all ja Vestmann peal.

Terve käesoleva aasta (2019) oleme lugematutel kordadel sattunud koos terjerirühmas võistlema nii suurtel kui väikestel näitustel, nii Eestis kui välismaal. Oleme aasta vältel sõbralikult jaganud poodiumikohtasid ja oma võitude-kaotuste üle nalja heitnud. Siiski pole me suures võistlustuhinas ja

ettevalmistuste virr-varris unustanud üht - me oleme siin OMA lõbu ja hobi pärast! Sõbralik tögamine on meid saatnud algusest peale ja alati suudame me ka kaotusi huumoriga võtta – sõbralik konkurents on terviseks! “Terjeristid” on nagu nende terjerid – lõbusad, hea huumorisoonega ja võistlushimulised.

Eks aasta lõpus selgub, kas peale jäi Piibelegt või Vestmann! Vot sulle vimka!

“Seal, kus pole konkurentsi, magatakse paremini, kuid elatakse igavamalt.” (Tundmatu autor)

Kristine Maria Siitan

Pildid: Kristine Maria Siitani ja Jekaterina Kantijevskaja erakogust

ETÜ 45. ERINÄITUSE TULEMUSED

BEST IN SHOW kohtunik Marie Claire Walsh

1. Ameerika Staffordshire`i terjer – DIABOLICSTAFS I MUST B SCHEHERAZADE, om. Henri Harjama & Ceren Ugur, Soome
2. Airedale`i terjer – KATHERINA`S LAND WINTER CHERRY, om. Nella Karhulahti & Timo Karhulahti, Soome
3. Welshi terjer – AK MIL VISTA JUBILEE JAZZ, om. Aivi Kabur, Eesti
4. Šoti terjer – FILISITE BRASH DUAL RATE, om. Pia Wind, Soome

PARIM EESTIS SÜNDINUD TERJER

Airedale`i terjer – KATHERINA`S LAND WINTER CHERRY
om. Nella Karhulahti & Timo Karhulahti, Soome

BEST IN SHOW BEEBI kohtunik Marian Draganescu

1. Iiri Glen of Imaali terjer – GLEANN LINDA LOVELACE, om. Kristiina Annila & Tiina Assinen, Soome
2. Skye terjer – FINNSKY ZEPHYR, om. Ani Viherlinna, Soome
3. Šoti terjer – RHUM HARD ROCK HALLELUJAH, om. Pia Wind & Airi Lailavuo, Soome
4. Ameerika Staffordshire`i terjer – OLD DI LEMMA VALUABLE PRIZE FEB, om. Liudmila Milosevich, Eesti

BEST IN SHOW KUTSIKAS - kohtunik Marie Claire Walsh

1. Staffordshire`i bullterjer – RASCALSTAFF NIFFLER, om. Filip Pählsson & Therese Børseth, Rootsi
2. Ameerika Staffordshire`i terjer – FINESTHILL`S BEING SAVAGE, om. Nina Kristiina Salokorpi, Eesti
3. Jack Russell`i terjer – TSARODEJ SWEET SENSATION, om. Riitta Ajanto, Soome

4. Yorkshire`i terjer – MAGICAL CHARMER GALAXY QUEEN MAYAN, om. Anne-Ly Kandelin, Eesti

PARIM EESTIS SÜNDINUD KUTSIKAS

Ameerika Staffordshire`i terjer – FINESTHILL`S BEING SAVAGE, om. Nina Kristiina Salokorpi, Eesti

BEST IN SHOW JUUNIOR - kohtunik Marian Draganescu

1. Lakelandi terjer – SHER LESLI, om. N. V. Lazareva, Venemaa
2. Manchesteri terjer – AINIAAN AH KUINKA AURINKOINEN, om. Mirva Aaltokoski & Satu Kauppinen, Soome
3. Bullterjer – TEGELINSKI HAVANNA, om. Janne Vares, Eesti
4. Airedale`i terjer – KATHERINA`S LAND XENIA, om. Jekaterina Kantijevskaja, Eesti

PARIM EESTIS SÜNDINUD JUUNIOR

Bullterjer – TEGELINSKI HAVANNA, om. Janne Vares, Eesti

BEST IN SHOW VETERAN - kohtunik Marian Draganescu

1. Austraalia terjer – TRUZZY`S HAND IN HAND, om. Anne-Lii Sild, Eesti
2. Welshi terjer – SHAIREAB`S BAYLEIGH TICKET TO RIDE, om. Anu-Sirje Keerd, Eesti
3. Jack Russell`i terjer – TSARODEJ CARISSIMA, om. Riitta Ajanto, Soome
4. Foksterjer, karmikarvaline – DANDIEPRAID DELAGARDIE, om. Natalja Volkova & Svetlana Volkova, Eesti

PARIM EESTIS SÜNDINUD VETERAN

Foksterjer, karmikarvaline – DANDIEPRAID DELAGARDIE, om. Natalja Volkova & Svetlana Volkova, Eesti

BEST IN SHOW JÄRGLANE kohtunik Marie Claire Walsh

1. Ameerika Staffordshire`i terjer – RED ANTE BELLUM MILBRAN`S, om. Häli Tammeleht, Eesti

BEST IN SHOW KASVATAJA - kohtunik Marian Draganescu

1. Airedale`i terjer – KATHERINA`S LAND, om. Jekaterina Kantijevskaja, Eesti
2. Welshi terjer – AK MIL VISTA, om. Anu-Sirje Keerd, Eesti
3. Jack Russell`i terjer – TSARODEJ, om. Riitta Ajanto, Soome
4. Šoti terjer – RHUM, om. Pia Wind, Soome

PARIM EESTI KASVATAJA

Airedale`i terjer – KATHERINA`S LAND, om. Jekaterina Kantijevskaja, Eesti

SEMINAR

NÄITUSEKOORTE PROBLEEMID JA LAHENDUSED

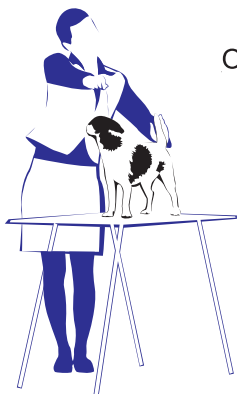

18.01.2020 kl.10.00-18.00 Tallinnas, Katusepapi 35

Seminar koosneb kahest osast:

1. Teoreetiline loeng koerte käitumisest, õppimisest ja probleemide tagamaadest;
2. Praktiline osa, kus koostöös koolitajatega lahendatakse juba tekkinud näituseteemalisi probleeme.

Seminari viivad läbi käitumisspetsialist Tiia Ariko ja händler/koolitaja Maarja Kalma. Osalema on oodatud kuni 6 näitustel edukat esinemist takistava probleemiga koera ja ilma koerata osalejaid kuni kohti jätkub.

Osalemistasu: ETÜ liige koeraga 50 EUR, ilma koerata 40 EUR;
mitte ETÜ liige koeraga 60 EUR, ilma koerata 50 EUR.

Oma soovist osaleda anna teada:
toimetus@terrier.ee või telefonidel
56502644 Anne-Lii, 56684649 Margot.

Soovides osaleda koos koeraga anna teada
konkreetne probleem, millele lahendust otsid.

Täpsem info: www.terrier.ee ja FB Eesti Terjeriühing lehel.

**RAHULIKKE JÕULE
JA TEGUDEROHKET UUT AASTAT!**

Soovib Eesti Terjeriühingu juhatus